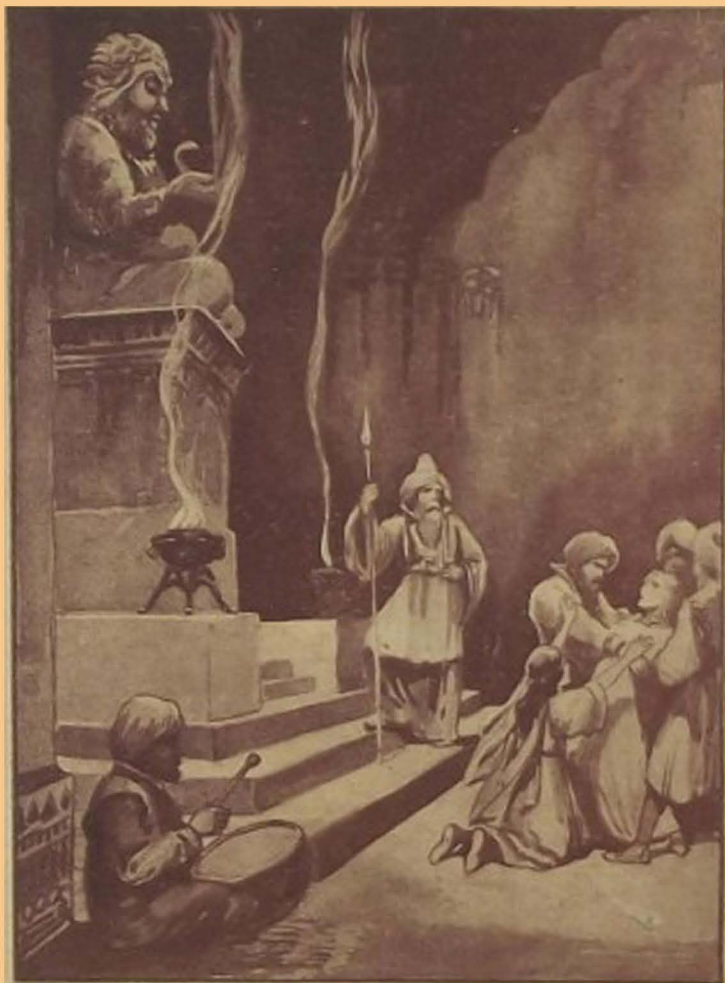

~~~~~ P. PÉCSI TAMÁS ~~~~~

AZ ARANYKERESZT

AZ ARANYKERESZT

IRTA:
P. PÉCSI TAMÁS

BUDAPEST, 1932.
KORDA R. T. KIADÁSA, VIII., MIKSZÁTH KÁLMÁN-TÉR 3.

Nihil obstat.

Dr. Julius Czapik
cens. dioec.

Nr. 3259.

Imprimatur.

Strigonii, die 7. Novembris 1932.

Dr. Julius Machovich
vic. gen.

Bevezető.

A goai székesegyház egyik mellékoltáránál egy óriási aranykereszt függ a falon.

Az arany megsápad, jobban mondvá színét veszti, ha sokáig van sötétben, ez a kereszt pedig éppen háromszázkilencven éve függ a mellékoltárnak kis kápolnát képező zúgában. Alatta, ugyancsak aranyból való lemezre vésve, a következő sorok állanak:

„Ezt a keresztet én, Juan de Gonzalez öntettem az Úr 1542-ik esztendejében, abból az aranyból, amelyet apám hozott el Vijiyanangar romjai közül, Káli istennő templomából. Tudd meg, aki ezeket olvasod, hogy vér és harc, bűnök és szenvedélyek kavaroztak eme arany körül és kívánom, hogy légy ezektől megóva mindörökké!”

Ha az ember utána kutat az Arany Kereszt különös történetének, több száz évvel ezelőtt élt alakok kelnek életre a poros írásokból.

Egy fiatal, félig még gyermek lánynak sugárzó tisztasága, bája és lelkierője, amely töretlen tudott maradni a fogság, láz, bálványtemplomok és bálványpapok között is.

Egy fiatal fiúnak, és lány testvérének hite, hősiessége, vakmerősége és testvéri szeretete.

Xavéri Szent Ferencnek, India nagy Apostolának acélból való alakja és csodatévő ereje.

Egy hindu pap konok fanatizmusa és a lelkeken való hatalma.

Krisztust hirdető misszionáriusok, és kincsre éhes, elvetemedett kalandorok váltogatják egymást azokban az eseményekben, amik a pogány templom kincséhez fűződnek.

Az Arany Város 1542-ben.

(Történetünk helyéről és idejéről.)

Ez a történet háromszázkilencven évvel ezelőtt játszódott le, olyan helyen, amely több tízezer kilométer távolságban van tőlünk: Indiában, a malabar partokon, az „Arany Város”-ban, Goában, az indiai portugál gyarmatok székhelyén.

Akkoriban még alig mult el egy emberöltő azóta, hogy Vasco de Gama gályái kikötöttek Indiában és a portugálok megtelepedtek az óriási India szélein. A malabar partvidéken Goát szállották meg és Goa két évtized alatt tiszta portugál várossá változott. Indiai Lisszabonnak, Arany Városnak becézték a gyarmati hatalmukra büszke portugálok és minden híradás, minden levél azt beszéli, hogy Goa nagyobb, mint az anyaország bármelyik városa s szépsége és épületei felveszik a versenyt Európa bármelyik nagyvárosával.

Goa kezdettől fogva természetes középpontja volt az indiai katolikus misszióknak, innét indult ki a kereszténység, hogy megdöntse az indiai bálványokat. Itt van eltemetve Ázsia Apostola, Kelet Világossága, Xavéri Szent Ferenc, aki egymaga százezreket nyert meg a kereszténységnek.

1542-ben ő maga is ott járt Goa utcáin, India mészfehére ege alatt, rendtársaihoz, a portugál udvarhoz, Loyolai Szent Ignáchoz írt leveleiben leírja, hogy milyen a város.

Európából idevetődött portugál nemesek és kalmárok járnak-kelnek az utcákon, szolgálók szélesperemű esernyőt tartanak fölélük, mert másképpen nem lehet kibírni a hőséget. Fehér-ruhás hindu papok mennek a házak mellett és a tereken, homlokukon méltóságuk jelvényeivel, a vörös folttal. Arab kereskedők, hinduk, malabárok, tűzimádó perzsák,

kínaiak mindenfelé. Keresztény papok és szerzetesek. Katonák, matrózok és szerencse vadászok, különösen az utóbbiak nagy számban.

Egész Európa önti ide nagyszámú kalandorait, akiket India kincseinek híre úgy csábított ide, mint később a mi időkben Amerikába, az ottani élet gazdagsága. — Indiáról úgy beszéltek mindenfelé, mint a drágaköveknek és az arany-nak birodalmáról s valóban: a hindu templomok kincstárai mázsaszám őrizték az aranyat, drágaköveket, gyémántokat; a hindu templomokban aranyból voltak az összes bálvány-szobrok. És mindezeket könnyű volt megszerezni, hiszen az indiai országok már akkor erőtlenekek voltak, elvérzettek a belső viszályokban, azonkívül a forró éghajlat alatt elernyedtt hindu nép nem birt ellenállani az edzettebb, erős európai kalandoroknak.

Tehát nemcsak a hithirdetők, hanem kincséhes kalmárok és katonák is egyre gyakrabban hatoltak a mesés India őserdeibe. A hithirdetők elvitték Krisztus világosságát a fejedelmi udvarokba és a néphez s munkájukat, annak eredményét a romlott keresztények bűnei és erőszakosságai semmisítették meg . . .

ELSŐ FEJEZET.

Hogyan került Juan de Gonzalvez Nayangpúr romjai közé?

— Dolores — hörögte lázában Juan de Gonzalvez, miközben félig öntudatlanul feküdt s a szoba sötétjén és a láz forróságán túl látta, mint két hűvös és fehér lilomot, feleségét és a lányát, akiket Goában hagyott.

Azok most bizonyára otthon vannak, a goai ház emeletének tágas és hűvös szobáiban, csak néha lépnek ki valamelyik erkélyre, hogy a napfényben égő utcán őt kémleljék. Arra várnak, hogy megérkezik; hogy visszaérkezik hozzájuk másfél évi távollét után, ugyanannak a csapatnak élén, amivel annak idején Vijijanangar, az őserdőkben fekvő mesés hindu romváros felé indult.

— Dolores — mondta mégegyszer Juan de Gonzalvez, és most csak a lányára gondolt, azt látta maga előtt, fehér ruhában, amikben szinte ellibbent, mint a lepke, ha fel vagy lefelé haladt a goai ház széles falépcsőin. Karcsú, fehér nyakán aranylánc, a rajta függő érmen védőszentjének, a Fájdalmas Anyának* képe. És szobájának sarkában, a kis oltár felett is ugyanama kép, alatta óriási, lila mécs, — ez előtt szokott imádkozni az apjáért,

* Dolores, a spanyoloknál és portugáloknál gyakori női név Szűz Mária egyik melléknevéből (Dolorosa: Fájdalmas) van képezve.

az indiai őserdőkben kóborló Juan de Gonzalvez nemes portugál lovagért Dolores.

Itt imádkozott érte Dolores már kislány korától kezdve, míg apja, mint a goai alkirály katonája verekedett szárazon és vizen. S ez az imádság mint valami láthatatlan pajzs óvta Juan de Gonzalvez minden bajtól, míg jó ügyekért és Krisztusért harcolt.

Juan de Gonzalveznek a láztól cserepes ajkai ellágyultak, amikor erre gondolt és lelkiismeret-furdalásokat érzett a gondolatra, hogy lányának imái most nem segíthettek rajta. Nem segíthettek rajta a bűnben és az erőszakosságban, amire vállalkozott, nem segíthettek neki abban, hogy szerencsén hazaérkezessen a vijjyanangari híres romtemplom kincseivel, amiket ő és csapata a pogány papoktól raboltak el.

Juan de Gonzalvez arca most eltorzult.

Igen, hát elrabolták! Sokáig okoskodtak úgy valamennyien, hogy ez nem bűn és nem baj, hiszen az arany és a mesés ékkövek bálványok tiszteletét és az ördög uralmát szolgálták, — de mégiscsak rablás volt. Vér is folyt a templom kőpadlóján, mert a szentélyt őrző fegyveresek az utolsó szál emberig és az utolsó lehelletükig védekeztek; furcsa, hogy ezek a máskor gyáva hinduk meg merték ezt tenni . . . De most isteneikről volt szó.

Juan de Gonzalvez számára pedig a két Dolores-ről volt szó; feleségéről és lányáról, akiket pompában és kényelemben akart látni. Családjáról volt szó; azt akarta, hogy fia, Juan arannyal és drágakövekkel megrakva vitorlázzék haza Portugáliába és ott újítsa fel a család régi fényét és hatalmát.

De ime: ő maga itt fog meghalni társaival együtt a pogány romok között.

Mindnyájan tudták, hogy a vér árán szerzett

kincsek csak átkot hoztak rájuk. Juan de Gonzalvez még most is maga előtt látta a templom főpapjának Nagam Ayjának, eltorzult, barna arcát. A főpap megátkozta őket valami szörnyű idegen nyelven és a tolmács révén azt is megmondta nekik, hogy üldöztetni fogja őket népével. S valóban: alighogy kivergődtek Vijiyanangar romjai közül, a tartomány fellázított népe támadta meg őket; alig tudta kivágni magát a csapat, többen el is estek közülük. Ettől fogva csupa harc és szerencsétlenség volt az életük, így érték el a vad nayang törzsek területét. Ezek közt elég békésen és háborítatlanul haladtak előre, míg el nem érték Nayangpúrt, a tartomány hajdani székvárosát és tanyát nem ütöttek annak romjai közt. Itt meg kellett állania a kétségbeesett kalandorcsapatnak. Kiéhezetten, lerongyolódva, a mocsárláztól legyengülve telepedtek meg itt, azzal a szándékkal, hogy kipihenik magukat néhány héten át.

Ez az erődítmény valamikor tartományi székhely volt, a hindu uralkodók azért építették, hogy innét uralkodjanak a vad őserdei törzsek felett. De a nayangok hosszú idő múltán lerázták az igát, elkergették a megszálló hadsereget; a város és az erődítmény néptelenné vált, a romok között újra felverődött az őserdő.

A romoknak voltak ugyan lakóik; néhány nyomorult bálvány pap-féle meg a szolgálók, ezeket Juan de Gonzalvez csapata elkergette. Azonban kiderült, hogy ezt kár volt tenni, mert erre a hírré ellenük vonult a vad nép minden fegyvert fogható férfiai és ők mint valami ostromlott várban, mostmár hetek óta védekeztek a szívós és dühödő támadások ellen.

Ez alatt elfogyott minden élelmük, a csapat egyharmadára olvadt le a nayangok mérgezett nyilaitól. Mostmár csak tizenketten voltak, de

Pedro kivételével mind sebesültek. Pedro Juan de Gonzalvez szolgája volt, aki ifjúsága óta együtt harcolt urával mindenféle harctereken. Most ő ápolta urát, aki a balcombjába fúródott nyíl mérgezésében és seblázában feküdt az erődítmény egyik épen maradt helyiségében. Ez az éjszaka, ami mögötte volt, a szörnyű láz, a már félig-meddig szívéig hatolt mérgezés teljesen kimerítették Juan de Gonzalvezt. És miközben felesége, lánya és fia képe, meg a láz váltakoztak körülötte, tudta, hogy meg kell halnia.

MÁSODIK FEJEZET.

Hogyan halt meg Juan de Gonzalvez kereszttel a mellén?

A sebláznak vannak csalóka félórái is, amikor az ember feje tiszta és a beteg azt hiszi, hogy ereje teljesen visszatért.

Juan de Gonzalvez kinyitotta a szemét és megpróbált felülni, de mindannyiszor visszahanyatlott. Nem ment.

A szoba, ahol feküdt, teljesen sötét volt, inkább csak sejteni, mint látni lehetett homályba vesző boltozatait, de künn már nappal volt: az ablak széle és a vastag szövetfüggöny közti résen át a napfény egy keskeny kévéje sugárzott be és szűrődött át a sötéten, mint valami átlátszóan égő keskeny aranylap. Fénye a fekvőhely végére esett, ahol — a sarokba támasztva — Juan de Gonzalvez kardja állt; pengéje és markolata úgy csillogtak, mintha kereszt lett volna, — valóban: nem is volt más kereszt itt e pogány romok között, mint a portugál lovagok kardjának keresztjei. És Juan de Gonzalvez mégis a Kereszthez fohászkodott: csak most, még ma segítse meg őt, — s a lendület, amellyel végre sikerült felülnie, egy kőkorsót vert le a fekvőhely ágyfeje mellé állított kőkockáról.

A zajra nesz támadt künn a folyosón, léptek közeledtek, feltárult a hőségától repedezett ajtó és belépett rajta Pedro. Az ő erős termete is össze-

tört, az ő arca is megsoványodott és elvadult a szörnyű események alatt, ezen felül őt a mocsárláz gyötörte.

— Dél van már, Pedro?

— Még nincs — és Pedro elhúzta az ablak függönyét. A toronyszoba rozsdás vasrácsain át a maga egész fakó izzásában lehetett látni a napfénytől mézfehér eget a méregzöld őserdő felett. Kora délelőtt volt, még szinte reggel, mert az évnnek e szakában úgyszólván éjfél után már virrad Indiában. A haldokló előtt ott volt az egész hosszú nap.

Sokáig bámult ki az ablakon, azután visszahanyatlott az ágyra és így szólt:

— Irni akarok!

Pedro tudta, miről van szó. Ekkor már tudták, hogy itt kell veszniök a romok között; neki, mint aki egyedül sebesületlen, neki kell kiszöknie az ostromlókön át, vagy elrejtőznie itt és megvárni, míg elvonulnak. Azután elvinni Goába Juan de Gonzalvez levelét fiának.

— Irni akarok! — parancsolta a beteg még egyszer.

— Bele fog halni! — mormolta sápadtan Pedro.

A beteg újra fel akart ülni, de nem sikerült neki, mire kinyújtotta kezét Pedro felé, hogy az ültesse fel.

— Azt már tudom, hogy a következő reggelt nem érhetem meg. Végy elő papirost és ónt!

Pedro előkerített néhány pergamentlapot, íróeszközt, még egy lapos deszkát is kerített, hogy írni lehessen rajta, megtámasztotta a beteg hátát, — és Juan de Gonzalvez kezei megkezdtek versenyfutásukat a halállal . . .

*

A kéz, amely a papíron siklik, rettenetesen gyenge. Az íróeszköz szörnyen nehéz neki.

Háromszor ájult el és háromszor tért újra magához, miközben fiának írt. — Megírta, hol rejtették el a kincseket a romok között és meghagyta fiának, hogy szervezzen csapatot a kincs felkeresésére. Az utat Nayangpúr felé Pedro mutatja meg, ha hazatér és életben marad.

Közben sötétülni kezdett az ég; itt Indiában az égnek egyre mélyebbé váló kék színe jelzi a délután előrehaladását. Már este volt, mire végzett a levéllel. A trópusok alatt minden átmenet nélkül lesz a nappalból éjszaka és a sötétség még mindig, most is átmenet nélkül csapott le.

Pedro méccsel jött be.

— A többiek? — kérdezte kurtán Gonzalvez.

Pedro vállat vont:

— Öten még örködni tudnak. A másik öt — és legintett.

A másik öt ugyanúgy a halál elé készülődött, mint Gonzalvez, akinek lélegzete egyre elfulladtabb, a hangja egyre hörgőbbé vált:

— Pap és kegyelem nélkül halok meg. Mondassatok miséket a kincsből. Mindennap egy misét! — és képzeletében látta a goai székesegyháznak Szent Tamás Apostolról nevezett mellékoltárát, a magas gyertyák skarlátvörös lándzsahegyeivel, amint az ő gyászmiséi felett égnek.

Pedro letérdelt az ágya mellé. A beteg megragadta őt lázas, gyenge, csonttá vékonyodott kezével:

— Pedro, mond meg nekik, hogy így haltam meg — és a kardja felé intett.

Pedro megértette, hogy a karddal akar valamit és odahozta neki.

— Törd össze! — hörögte a haldokló.

Pedro megértette: a kardot nem szabad többé másnak használnia s ne kerüljön idegen és ellen-

séges kézbe a penge, amely a Gonzalvezek férfitagjainak kezében harcolt. Kettétörte térdén a pengét.

— Jól van — suttogta Gonzalvez. — Legalább nem használhatják a pogányok. És a nagyobb darabot tedd a mellemre . . . keresztnek . . .

Amikor a keresztalakú acéldarab ott feküdt a mellén, megcsókolta ott, ahol a penge és a marokolat összeérnek.

— Itt lenne Krisztus Urunk feje, ha feszület lenne — suttogta. — Uram, irgalmazz! Menj Pedro.

Künn már süttött a Hold. Csípős, kékeszöld pára szállt fel az őserdőből és takarta el a romokat; a ködön át mint aranyvörös lángok fénylettek a nayangok tábortüzei. Ma nyugodtan voltak, úgy látszik, nem akartak támadni az éjszaka. Pedro számára a legjobb alkalom volt, hogy kisurranhasson és belemenekülhessen az őserdőbe Goa felé.

De Pedro még nem ment, hanem letérdelt ura fekvőhelye mellé. Arca hozzáért Gonzalvezéhez és az érezte, hogy Pedro arca a könnyektől nedves. Még akart tőle valamit kérdezni, de már csak lehelni tudta:

— Elviszed Pedro?

— El!

— Minden akadályon át?

— Minden akadályon át

— Nem felejtetted el, hogy a vállamon hoztalak ki Pampelona alól?

Ez régen volt, még ifjúságuk idején, amikor Gonzalvez megmentette sebesült szolgáját. Pedro az életét köszönhette Gonzalveznek és ezt nem felejtette el.

— Akkor menj! — és elvesztette eszméletét.

Mire magához tért, Pedro már nem volt a szobában, de neki úgy tűnt fel, mintha csak az imént tűnt volna el, mintha künn lenne még a folyosón.

Ebben a pillanatban látta is a feleségét . . .

S Juan Gonzalvez érezte a mellén a kard hideg, súlyos nyomását. Fulladozott.

És miközben a láz zavaros kábulata váltakozott benne, egyszerre megérezte, hogy mi bántja és nyomja őt: hát persze, hogy a kard, amivel ártatlan emberek vérént ontotta az átkozott kincsekért! Egyszerre látta ismét a pogány főpap dühtől eltorzult arcát és mellette tisztán, sápadtan és fehéren, ahogy utoljára feltűnt leánya arca, azután Juané. És csodálatos: felesége hangját hallotta. Feleségét hallotta, az ő szavainak édes, tompa csengését, hangjában az asszonyi hang halk és titokzatos dallamaival:

— Rosszul tetted!

Ebben a pillanatban látta is a feleségét maga mellett; ott állt fehér ruhában és átsütött rajta a Hold. A haldoklónak eszébe jutott az, amire eddig nem is gondolt: felesége meghalt azalatt, míg ő az őserdőben kóborolt az idegen kincs után. Felesége meghalt, a gyermekek egyedül maradtak és most Pedro viszi feléjük a pogány kincs bűnét és végzetét . . . S a haldoklók módján ismét tisztán látta maga előtt lányát és fiát és látta, amint a pogány főpap mindkettőjükre les . . . Nem, ezt nem szabad engednie.

— Pedro! — akar kiáltani, de a hang már nem jön ki a torkán.

Fel akar kelni, de nem tud. A kard, a kard: rettentő súllyal nyomja a mellét.

Ebben a pillanatban megint feleségét látja maga mellett és a Hold ismét átsüt karcsú termetén:

— Szánd és bánd bűneidet!

— Jézus Krisztus! — hörghi a haldokló s úgy tetszik, hogy a kard ismét keresztté válik a mellén. Lázás ajkával tapogatódzva keresi azt a helyet, ahol a penge és a markolat összeérnek:

— Teljes szívemből szánom, bánom . . .

*

Igy halt meg Juan de Gonzalvez portugál lovag keresztrel a mellén és így vitte Pedro az elárvult Dolores és Juan felé az idegen kincsek végzetét.

HARMADIK FEJEZET.

Hogyan jelent meg először az Árnyék Dolores és Juan rémületére?

— Goa még mindig áldozik a pogány bálványoknak — mondta Don Francisco, aki a Gonzalvez-ház egyik terraszán ült Juan és Dolores között.

A házat nem Gonzalvez építette, hanem úgy vette annak idején; régi hindu ház volt, kőalapra rakott emelettel, lapos tetővel, kiugró erkélyekkel és terraszokkal és óriási, hűvös szobákkal. Közel feküdt a város külső negyedéhez s a tiszta, holdfényes éjszakákon, amely zöldeskék párába mosott mindent, tisztán lehetett hallani valami apró fémdob különös, csengő és tompa dörejét a hindu városrészből.

— Sokszor halljuk éjszaka — mondta Juan. — Éjszakai bálványimádásra hívja híveiket. Pedig az Alkirály eltiltotta, hogy a városban pogány áldozatokat hozzanak. Fel kellene égetni a hindu városnegyedét.

Don Francisco de Xavier, az apostoli kormányzó, aki anyjukért való gyászuk miatt látogatta meg a két magára maradt gyermeket, mosolygott a fiú túlbuzgóságán.

— Azzal bizony nem sokat segítenénk! Meg kell téríteni őket és imádkozni kell értük!

— Anyánk biztosan imádkozik értük ott fenn —

mondta Dolores. — Ő már itt is imádkozott értük. Sokszor hallotta ezt a pogány zajt és sajnálta ezeket a boldogtalanokat.

Felállt egy pillanatra, hogy megigazítsa ruháját, amelyben magasabbnak látszott, mint amilyen volt. Anyjától örökölte természetét és arcát, amely tiszta és finom volt; homloka magas és orra kissé hajlott. Sötét, egészen kékesfekete haja alatt még sápadtabbnak látszott fehér arca.

— Bárcsak értünk is imádkoznék! — mondta a fiú. — Nagyon rá vagyunk szorulva!

Don Francisco felborzolta ujjával a fiú haját.

— Hát persze, hogy imádkozik értetek. És meg is lesz az eredménye, csak várjatok türelemmel.

A fiú felállt: Alig tizenhat éves, karcsú ifjú volt, de a termete máris olyan magas, akár egy felnőtt férfié.

— Don Francisco! Én tudom, hogy Édesanyánk onnét felülről segít minket. De Apánkról, amióta csak eltávozott, semmi hír és mi már nem tudjuk napról-napra várni. A pénz, amit annak idején itt hátrahagyott, elfogyott és én sem tudok mihez kezdeni. Lépjen közbe az Alkirálynál, hogy mégis felvegyenek a seregébe. Másképpen nem tudok a hugomról gondoskodni!

— Fiatal vagy! — vetette ellen Don Francisco.

— Várj egy-két évet. Az Alkirály ezért nem vett fel a zsoldosok közé. Gondoskodunk valami más módon rólatok.

Juan éppen válaszolni akart, amikor Dolores megragadta karját.

— Nézd!

Mind a hárman félig megdermedve ültek székeiken. A hold vakító, üres ragyogásában egy árnyék vetődött elébük arra a terrasra, ahol ők ültek, egy árnyék a felettük lévő terrasról. Egy félmeztelen férfi árnyéka, valószínűleg egy hindué, mert

turbánt viselt és sarlószerű roppant kését fogai között tartotta.

Árnyéka — óriássá vetítve — kuporgás közben mutatta őt, azután kiegyenesedett és egy pillanatig mereven állt, majd ismét lekuporodva. S egy mozdulattal hirtelen eltűnt: az árnyék az alsó, az ember a felső terraszról és ők hárman csak most tértek magukhoz.

— Kiálts Vincentért! — mondta a püspök, de Juan erre már macskaügyességgel vetette magát a felső terrasz kapaszkodójára és már fenn is volt. Üldözőbe akarta venni, de hiába kutatott a terraszokon és a lapos tetőkön, eredménytelenül kellett visszatérnie.

Arra már ott volt Dolores és don Francisco mellett Vincent is, apjának hajdani öreg katonája, aki most is szolgálta őket.

— Ki lehetett és mit akart? — kérdezte Don Francisco meglepődve, mikor Juan beszámolt neki eredménytelen kutatásáról.

A fiú egy felnött lovaghoz illő méltósággal, a déli házigazda igazi udvariasságával ültette le újra Don Franciscót.

— Nem tudom, hogy ki lehetett. De el sem mertük mondani Önnek, ami ma történt és ami talán összefügg ezzel az emberrel. Dolorest megpróbálták ma elrabolni!

— Dolorest? Elrabolni? — kérdezte Don Francisco hitetlenkedve.

— Igen. Dolorest!

— Hogyan történt?

Maga Dolores vállalkozott a történet elmondására. A délelőtti látogatások órájában egyik barátnőjét látogatta meg, öreg cselédjüknek, Rózának kíséretében. Amikor hazafelé jöttek, már dél volt, amikor a hófehéren izzó rettenetes napfényben elnéptelednek az utcák. Már nem is volt messze a laká-

sától, amikor egy hindu férfi lépett elébe, nem is elriasztó külsejű, nagyon tisztességes idősebb ember és azt mondta, hogy Juan vár rá a sarkon várakozó gyaloghintóban. Nagyon sürgős a dolog, apjukkal történt váratlan valami. De Dolores valahogy érezte, hogy ez nem igaz.

— Nem tudom honnét, de határozottan tudtam, hogy ez az ember hazudik!

Don Francisco mosolygott:

— Ez onnét van, hogy te magad nem hazudsz! Ha valaki maga soha nem hazudik, ha nem is tudja, de érzi másban a hazugságot.

Szóval Dolores nem ment oda, mire a titokzatos ember intésére, hirtelenében azt sem lehetett tudni, honnét, egész sereg hindu vette őket körül. De egy fiatal lovag jött arra szolgájával és azok elzavarták a támadókat.

— Ki volt az a fiatal francia?

— De Rosaire lovag — mondotta Juan. — Haza is kísérte a hugomat.

Don Francisco ismerte De Rosaire lovagot. Hogy honnét, azt nem mondta meg.

— Milyen szerencse, hogy nem bennszülött szolgáitok vannak — mondta Juannak. — Azokban nehezen lehetne megbízni!

— Viszont akik nálunk vannak — mondta kedvetlenül Juan — alig számítanak. Még egy aszszony Róza mellett és az öreg Vincent mellett a még öregebb Barnabo.

— Neked kell pótolnod most mindenki mást — mondta Don Francisco. — Nem tudom honnét, de úgy érzem, hogy apáddal vannak összefüggésben ezek a dolgok. Jó volna Dolorest ideiglenesen elhelyezni egy zárdában! De erről holnap beszélünk, már késő van.

Valóban: a Hold, amely eddig laposan és éles fénnel süttött, lement. Az ég egyszerre korom-

fekete lett és mélyén, olyan közeli ragyogással, hogy azt lehetett volna hinni: kézzel is elérhetők, kigyulladtak a szikrázó csillagok.

A trópusi ég mindig megunhatatlan és mindig változatos a maga almanagyságú, sziporkázó, óriás csillagaival. Dolores és Juan most is alig birtak elszakadni tőle. Don Xaviernek szinte úgy kellett bekergetnie őket.

— Vincent majd elkíséri fáklyával — mondta neki Juan.

— Nem, — utasította vissza Don Xavier — Vincent csak maradjon őrizni benneteket. Én ismerem az utat fáklya nélkül és jól tudom, hogy senki sincs Goában, aki akár nappal, akár éjszaka, megtámadjon!

NEGVEDIK FEJEZET.

Hogyan nyerte vissza de Rosaire lovag aranyait don Xavier?

Valóban: Goa egész népsokadalmában, keresztények, pogányok, mohamedánok, tisztességes emberek és rablók közt egyaránt alig akadott volna valaki, aki meg merte volna támadni don Francisco de Xaviert.

Még mindnyájan emlékeztek rá, hogyan érkezett. A portugál király küldte a térítés megszervezésére; a Pápa felhatalmazásával jött, mint egész Kelet apostoli kormányzója, hatalommal és rendelkezési joggal ruházva fel még érsekek felett is. És íme, a hajóból, amelyről azt hitték, hogy vörös bársonyba és violaszínű selymekbe öltözött egyházi méltóságot hoz, kopott köntösű, egyszerű szerzetes szállott ki. A város egész papsága és szerzetesei meglepődtek azon, hogy nem vette igénybe a püspöki palotát, amire jogos igénye lett volna, hanem egy kolostorban szállott meg. És nemcsak az Alkirályt és a város előkelőit járta végig, hanem ellátogatott a zsoldosok kaszárnyáiba, sőt a tengerészkorcsmákba is. A goaiak eleinte csodálkoztak ezen, később megszokták, mert nyilvánvaló lett, hogy don Xavier szent.

Az utcákon mindenki köszöntötte őt, bárki csatlakozhatott hozzá és nem volt ritkaság, ha a város előkelői, egyszerű tengerészek és bennszülött

gyermekek csapata kísérte őt jártában-keltében. A gyermekeket nagyon szerette és azok is őt, — a bennszülöttek városnegyedeiben úgy térített, hogy dobolva és csengőt rázva járta végig az utcákat s a hozzá csatlakozó gyermekeket leültette valamelyik téren. Ezek vitték azután haza csodálatos tanításait. Eredményei bámulatosak voltak; egymagában többeket térített meg, mint Goa egész papsága kezdettől fogva. De ő nem volt mindezzel megelégedve. Tudta jól, hogy a pogányok megtérésének legnagyobb akadálya, az a gonosz életmód, amit ők a keresztényeknél látnak. Hiába hirdette az értelmesebbeknek a kereszténység nemes tanításait, ha azok ennek ellenkezőjét látták a városban élő keresztények legtöbbszörénél. Ide Portugália és Európa népsöpredéke került és alapjában véve ezeket kellett legelőször megtéríteni.

Ezért járta don Francisco mindazokat a helyeket, ahol ezek megfordultak. Ha nem találta őket, felkereste őket éjszaka; most is az öreg Barbosa tengerészkorcsmája felé tartott, amely a leglátogatottabb, de egyúttal a leghírhedtebb is volt a kikötői negyedben.

*

Az ital és a lélegzetek sűrű gőzén át aranyvörös foltokként égtek a vastartókba tűzött fáklyák a falakon, beszélgetés, viták, veszekedések zaja a levegőben.

Don Francisco aláhaladt a lépcsőn. Matrózok és katonák mulattak, káromkodtak, veszekedtek és lármáztak az ivó félig földalatti szobáiban, a füstös boltozatok alatt; a láрма egyértelmű, lelkes morajjá változott, amint Don Francisco megjelent.

— Ide, don Francisco — törte magát eléje Manuel, az óriás spanyol matróz. — Ide, a spanyolok közé!

Még azt akarta mondani, hogy ne barátkozzék és ne törődjön a korcsma többi látogatójával, hitvány portugál és génuai szeméttel, de nem tudta befejezni mondatát, hanem lesültötte bozontos, göndör fejét és válla felett megremegtek a roppant aranykarikák, amiket fülében viselt.

— Ne haragudjék, don Francisco! — Arra akartam kérni, hogy üljön közénk!

Don Xavier nevetett a maga lágy és kellemes hangján:

— És ezt úgy mondtad, ahogy bármelyik barátodnak kiáltottad volna: „Ide, don Francisco!” De ne félj: India apostoli kormányzója nem haragszik azért, amit barátodnak, don Franciscónak mondtál. Mindenesetre leülök közétek, de lásd: nekem nemcsak hófehér spanyol juhaim vannak, hanem fekete portugál és génuai barátaim is.

Mindenki nevetett.

Don Xavier valóban nem tett köztük különbséget, mindenkit egyformán szeretett és mindenki egyformán szerette őt. Idejött, szétválasztotta a verekedőket, elintézte a vitákat, döntött a veszekedésekben, a megszorultakat kisebb-nagyobb pénzekkel segítette ki és mikor hajnalodott: prédikált nekik a borgőzös korcsmában, úgy, hogy a szakállas, elhanyagolt férfiarcon könnyek csurogtak alá. A verekedők ilyenkor kibékültek, a bűnösök meggyóntak és néhány napig csend meg béke volt s a matrózok és katonák viselkedtek legájtatosabban az egész Goában. Néhány nap múlva, végtelen türelemmel előlről kellett kezdeni az egész „térítést“, dehát ezek az emberek valamennyien vadak voltak, vadabbak, mint a pogányok.

De don Francisco azért szerette őket.

Most is végigjárt asztalaik között, kezét fogott

velük, rávert vállukra és minden módon barátságos volt hozzájuk. De szinte látszott rajta, hogy keres valakit. Valóban, keresett valakit.

Meg is pillantotta őt az egyik szélső asztalnál, ahol csúcsba futnak a sarok boltívei. Szurok égett itt a boltozatról alácsüngő vasserpényőben és mivel itt volt a legállandóbb világosság és itt volt a korcsma legsimább asztala, itt estek a legnagyobb kockavetések. Itt ült az, akit don Xavier keresett; nem is őt látta meg don Francisco, hanem csak a kezét. Ez a kéz finom és fiatalos, szinte gyermekes kéz volt, vékony és karcsú, de látszott rajta, hogy erős, ami nem is csoda, mert hiszen a de Rosairek nemes francia lovagok voltak és évszázadokon át edződött a kezük a fegyverforgatáshoz. A fiatal Charles de Rosaire ült itt az asztalnál, a Földközi Tenger mellékéről idekerült kikötői népsöpredék közt és kockázott.

Keze, amit megpillantott don Francisco, finom, fiatal és erős keze a játék izgalmában reszketett és vonaglott, amint a szaruból való kis szarvat rázta, amiben a kockák zörögtek.

Azután kiöntötte a három kockát.

Azok szertefutottak az asztalon és lapjuk megmutatta a fiatalember ismételt vereségét. Az asztal körül tolongók nevettek.

— Nincs szerencséd, de Rosaire!

A lovag jobbjá mellett kis aranyhalom állott az asztalon; nagyon lecsökkent már a játék kezdete óta; a lovag most az egészet áttolta annak, akivel játszott.

— Mendoza, Mendoza! — üvöltötték a matrózok a szerencsés nyerő nevét.

Don Francisco arca elborult. Mendoza a legrosszabb fajta volt az itt nyüzsgő kalandorok között; azt mondták róla, hogy spanyol és jó családból való, de senki sem tudott róla több jót.

Talán nem is volt spanyol, hanem valami más, mert hiányzott belőle minden déli élénkség; az egész ember hideg és sima volt, mint valami csiszolt acél, mint valami törpenge s éles és veszedelmes, mint a törpenge. Hidegen és közönyösen söpörte be az aranyakat, mellette egész halom magasodott már és unottan megkérdezte.

— Tovább játszunk?

— Nem — felelte rekedten de Rosaire. — Eljártam az utolsó aranyamat is!

Ebben a pillanatban egy hűvös és kemény kéz hullott a vállára és don Francisco kellemes hangját halotta:

— Én adok neked kölcsönt, de Rosaire, játsszál tovább. A szerencsejáték bűn ugyan, de te a sajátodat fogod most visszanyerni.*

— Ó, don Francisco — mondta szégyenkezve a fiatalember. — Utolsó pénzétől fosztanám meg; nem tudom visszaadni, ha elveszítem.

De a többieknek tetszett az ötlet.

— Játsszál, de Rosaire — kiabálták mindenünnét a füstös boltozatok, az össze-vissza vagdalt asztalok mellől. — Játsszál, de Rosaire, don Francisco aranyával!

Csak Mendoza hallgatott sötéten és bosszúsan. De Rosaire még mindig habozott. Don Francisco pedig mosolygott:

— Játsszál! Én megígérem neked, hogy nyerni fogsz, te pedig valami mást fogsz megígérni majd!

De Rosairet valami ellenállhatatlan erő kényszerítette arra, hogy elfogadja a neki kínált aranyat és leüljön vele játszani.

S amint játszott, fogyni kezdett Mendoza elől az a pénzhalom, ami tőle vándorolt oda. És amint a játék fordulatai váltakoztak, halálos csönd volt

* Xavéri Szent Ferenc életében valóban megtörtént eset.

a boltozat alatt. Mendoza arca egyre sápadtabb lett és gyilkos pillantásokat lövellt don Francisco felé. Végül zacskójába söpörte azt a néhány aranyat, ami még megmaradt neki és szótlanul elhagyta a korcsmát.

De Rosaire pedig kábultan és ingadozva állott fel asztala mellől.

— A szegényeinek, don Francisco — mondta és tele akarta tömni reverendája zsebeit aranyakkal. De don Francisco elhárította őt.

— Nem! Nekem az ígéreted kell: hogy soha többé nem veszel a kezébe kockát.

A fiatalember arca megvonaglott:

— Bárcsak előbb megfogadtam volna a szavát, don Francisco! De most . . .

Don Francisco mosolygott. Azután maga köré gyűjtötte a matrózokat és megkezdődött az ő híres éjjeli prédikációinak egyike. Ha csak egy lesz a szerencsétlenek közül, akit ez megment, megért minden fáradságot, — szokta mondani.

De Rosaire hazakísérte don Franciscot ezen az éjszakán és don Francisco mindent megtudott tőle Dolores támadóiról, akiket a fiatal lovag jól megfigyelt. Hinduk voltak, mind csupa hindu . . . és don Francisco nem tudta leküzdeni azt az érzését, hogy Dolorest és Juant valahonnét nagy veszély fenyegeti.

ÖTÖDIK FEJEZET.

Hogyan tűnt el Dolores?

Az ablak rácsain át sötéten, hűvösen és illatosan áradt be az indiai éjszaka és Dolores megborzongott, amint kis szobájának sarkában álló oltár előtt térdelt. Amilyen veszélyesen forrók itt a nappalok, ugyanolyan veszedelmesen hűvösek az éjszakák. Ideje már nyugalomra térni az imádságból.

A mécs sötéten és lilán égett a Fájdalmas Anya képe előtt, a fény éppen a Hét Törre hullt, a fájdalom Hét Törére. Dolores befejezte imádságát apjáért.

Amikor felemelkedett, kopogtatás hallatszott ajtaján.

— Dolores! Öltözz fel és gyere ki — mondta Juan kérő, izgatott és türelmetlen hangja. — Megjött . . .

— Apánk? — sikoltotta Dolores.

— Hír róla — mondta Juan különös csengéssel hangjában. — Pedro érkezett meg.

Dolores még nappali ruháiban volt és rögtön ki tudott sietni.

Abban a szellős, óriási előszobában, amely az ő szobája előtt volt s amelynek két oldala fal nélkül nyílt az emeleti terraszokra, csak egy nagyon halvány fényű mécses égett, magasan a puszta

falon. A szobában nem is volt semmi butorzat, csak gyékényszőnyegek a padlón.

A sápadt fényben egy magas, meggörnyedt, rongyos ember állt: Pedro, igen Pedro, aki amikor megpillantotta az ajtón fehér árnyként kilépő Dolorest, letérdelt előtte. Egy év óta volt távol, ezalatt Dolores gyermekből ifjú hölgy lett, a ház úrnője és rászolgált erre a hódolatra.

— Apánk? — kérdezte Pedrot egyetlen szóval Dolores és arca fehérebb volt, mint csipkéi, amelyek körülvették arcát.

Pedro megremegett.

— Meghalt! — mondta Pedro helyett Juan. — Halála előtt már csak levelet tudott nekünk küldeni — és kiterjesztette a kezében tartott pergament-lapokat a ködös mécsfényben.

— Mit írt?

— Kincseket hagyott ránk — mondta komoran Juan. — És azt írta, hogy a holttestével őrizi a kincseket mindaddig, amíg én el nem megyek értük!

Dolores Juan nyaka köré fonta karját:

— Te is? Hát te is elmész, Juan? És te is ott akarsz meghalni a rablott kincsek felett?

Juan gyengéden lefejtette magáról huga karját:

— Nem, ne félj! De nem azért nem megyek, mert félek a veszélyektől, hanem, mert nem akarlak téged elhagyni és mert a kincs másé. Nem a mienk; apánk azt írja, hogy a vijijangari romtemplomból szerezte erőszakkal, még vért is ontott érte.

Az óriási előszoba egyik nyitott falánál egy függöny állt: a délelőtti napfény elárasztotta volna vakító fényével és hőségével a szobát, ilyenkor szét szokták húzni. Most összehúzza hullottak alá redői a sarokban. S ha valaki figyelte volna, észrevehette volna, hogy a függöny redői ütemesen rezegnek olyan magasságban, amilyen ma-

gas egy emberi fej. Egy elrejtőzött ember lehelle a reszketteti meg a függőnyt.

Az elrejtőzött ember az Árnyék volt, ugyanaz a bennszülött, aki annyira megrettentette Dolorest és Juant azon az estén. Kitűnően tudott portugál nyelven és minden szót hallott.

— Beszélj el, Pedro, hogyan volt — mondta Dolores. És Pedro elmondott mindent. Elmondta, hogy milyen viszontagságok és nélkülözések árán jutottak el a Goából elindult csapattal, ismeretlen hindu tartományokon át Vijijangarba. Mint bujdos-tak ott hetekig az őserdőkben, míg végre elérték a híres romvárost. Indiában sok ilyen romváros van. Az uralkodók, amikor trónra lépnek, gyakran építtetnek kedvenc tartózkodási helyük köré várost. Amíg nekik és utódaiknak kedvükre van a hely, ott van a város; ha megúnták vagy egy új ural-kodó új székhelyet választ, otthagyják. Ilyenkor a város ott marad üresen, romjai közt hamarosan felnő az őserdő. Csak a híresebb templomok nem maradnak őrizet nélkül; azok, amikhez valami babona fűződik. Ilyenek rendszerint roppant kincseket is őriznek. Ezeket nem kell félteni a bennszülöttektől, mert ők úgy sem mernek hozzányúl-ni a kincsekhez.

De az ő csapatjuk nem félt. Behatoltak a templomba, leverték az ellenálló bálványszolgákat és elrabolták a kincseket. S a visszafelé való út közben mind ott veszték egy másik romváros erődít-ményében, Nayangpúrban, csak ő, Pedro menekült meg.

Egyébként nagyon könnyen eljutott Goába. Bujdosnia csak addig kellett, amíg ki nem jutott a nayang törzsek közül. Addig sok baja volt a mocsárlázzal is, sőt egy buddhista kolostor közelében, ahol meghúzta magát, majdnem meghalt. De a hindu szerzetesek, akik ráakadtak, felápolták; rejtély előtt-

te, hogy miért, sőt az is rejtélyes, hogy azután szinte vigyáztak rá és kísért adtak mellé, míg Goába nem ért . . .

*

Juant és Dolorest nagyon aggasztotta az a rejtély, hogy miért vigyáztak a buddhista szerzetesek oly gondosan Pedrora. Arra többé-kevésbbé el voltak készülve, hogy apjuk nem tér többé haza az őserdőből.

— Ezt én se értem — mondta elgondolkozva don Xavier, amint Juan kora hajnalban felkereste őt a székesegyház sekrestyéjében, ahol legszűkebb baráti körét fogadni szokta. — Ezeknek a hindu papoknak kitűnő hírszolgálatuk van és az az erdei buddhista kolostor bizonyára értesült arról, mi történt Vijijyanangarban. És tudhatta, hogy az erdőben talált mocsárlázás portugál csak a vijijyanangari templom támadói közül való lehet.

A sekrestye sötét, faburkolatú falaira a hajnali nap sütött a vasrácsos ablakokon át és az egyik gyóntatórács mellől frissen és sápadtan de Rosaire lovag emelkedett fel. Ma reggel gyónt, ezzel akarta kezdeni új életét. Most ő is érdeklődve hallgatta beszélgetésüket.

— Egyébként én is helyeslem, — mondta don Francisco — hogy békét hagysz annak az elrabolt kincsnek. Maradjon az csak ott, nem a tied és ki tudja, még hány emberéletet követelne!

De Rosaire üdvözölte őket és ő is átolvasta az idősebb Gonzalvez levelét; ismerte őt és kicsi híja, hogy ő maga is velük nem tartott.

— Ha nem térített volna meg tegnap, don Francisco — mondta mosolyogva — akkor kedvem volna résztvenni ilyen vállalkozásban.

— Pénzem se volna ilyen csapatot szervezni, — mondta kedvetlenül Juan.

A francia legyintett és lila bársony zubbonyának bordázatát símogatta, ami alól kivillant ingének finom, hófehér vászna:

— Akadna elég hidalgo és csavargó, aki vállalkozna rá, utólagos zsákmány reményében. Sőt kívánom, hogy ne tudja meg a dolgot senkisé, mert több csapat is indulna az őserdő felé a kincsrel!

Don Xaviert már többen várták különböző jelentésekkel, azért ők ketten elbúcsúztak tőle. A templomnál elváltak és Juan egyedül ment haza. Amikor hazaért, azonnal Dolorest kereste, de nem találta, noha a cselédek mind azt állították, hogy nem látták elmenni. A kertben sem volt.

Kínos kutatás kezdődött az egész házban. De minden hiába volt, hiába forgatták fel az összes szobákat, csak a délelőtti tengeri szellője lebegett rajtuk keresztül: Dolores eltűnt!

HATODIK FEJEZET.

Hogyan vitték Juant Nagam Ayja főpaphoz?

India dele, halotti csend, a levegő köröskörül akár az olvasztott üveg: tüzes és átlátszó. Juan kétségbeesetten támoalgott ki az egyik terraszra.

Onnét a magasból messze láthatott, láthatta köröskörül Goa tetőit a hőségtől és napfénytől mézsfhér ég alatt, a kolostorok és templomok kiugró tömbjeit, az Alkirály palotájának roppant négyszögét a székesegyház tornyai és kupolája mellett. És amint végigtekintett Goa tetőtengerén, tudta, hogy senki sincs, aki segíteni tudna neki a titokzatos hatalom ellen, amely elrabolta tőle hugát.

Hiszen azonnal elmehetne az Alkirályhoz, jelentést tehetne neki a szörnyű esetről és az Alkirály azonnal elrendelné az egész város vagy akár az egész tartomány átkutatását, hiszen halatlan eset, hogy a pogányok egy fehér keresztény lányt voltak elég vakmerőek elrabolni. De minden kutatás hiába volna!

Ezek a hinduk, akik az Igaz Isten helyett a Gonoszt imádják, mindenre képesek és szívós, engedelkeny alattomosságukkal nem lehet felvenni a harcot. Ime: évek óta kutatják, hogy hol tartják titokzatos bálványimádásaikat, de nem találják meg a hindu negyed titokzatos utcarengetegében a templomukat. Pedig minden este szól a dob, amely

gonosz szertartásukra, ki tudja, talán emberáldozatokra hívja ezt a szerencsétlen népet.

S amikor Juannak eszébe jutott, hogy talán a hugát is valami ocsmány bálványnak akarják feláldozni, szinte megőrült a bánattól és a fájdalomtól. Nem, itt csak egy segítség van. Azonnal don Franciscohoz sietni. Ő nagy ember, szent, a csodáiról is szuttognak, ő bizonyára meg tudja menteni Dolorest.

Juannak úgy tetszett, hogy az álom kábulatában botorkál végig a szobákon és a lépcsőkön, le a nap sívár hőjében égő utcára és ott támo-lyogva indul a kolostor felé, ahol don Francisco lakik. A feje ólomnehéz és a léptei bizonytalanok. Sokáig álldogált a tetőn a napfényen és most sem jut eszébe átmenni az árnyékos oldalra, az indiai nap pedig, fehér embernek, délben: halálos lehet.

A vakító fénynek és kábító hőségnek ebben az álmában, mintha ez is álom lenne, egy hindu koldus alakja bukkanik fel. Százával és ezrével nyüzsögnek az ilyenek Indiában, ott járnak minden utcán, övükben apró fémcésze a koldult pénznek, kezükben réztál az ételek számára. Homlokukon a különböző koldus-kasztok odafestett jelvénye.

Egy ilyen lép elébe és megállítja őt:

— Uram, könyörülj a szegény nyomorulton — mondja a koldus, utána pedig sem választ, sem adományt nem várva tovább folytatja egészen más hangon:

— Ha a hugodat látni akarod, menj a harmadik utcáig, ahol egy gyaloghintó vár rád!

Majd ismét visszaesve előbbi modorába, éneklő koldushangon mondja:

— Uram, könyörülj a szegény nyomorulton!

Juan zavartan és meghökkenve bámul rá és agyában villámgyorsan váltakoznak a gondolatok.

Megtehetné, hogy nyakoncsípi ezt a nyomorul-

tat, elcipel a király katonaságához és kivalatja, hogy honnét, kitől és mit tud a hugáról. De ezek a hinduk, a Sátánnak, a Hazugság Atyjának tisztelői, maguk is olyan hazugok, mint a Sátán. Letagadna mindent és a végén ő maga, Juan lenne kénytelen elismerni, hogy rosszul hallott a hőség kábulatában. Vagy kiderülne, hogy a vén koldus valóban nem tud semmit, csak felfogadták erre az egy szerepre. Azután meg nem biztos, hogy útközben, amikor a koldussal a király palotája felé tart, nem támadná-e meg őt . . . Eh, minek ennyit gondolkozni, lássuk azt a gyaloghintót és Dolorest, minél hamarabb Dolorest!

Mi az, álmodott talán? Mégiscsak álmodta talán az öreget? A vén koldus nincs sehol és ő a déli utca poros és szürke káprázatába bámul. Az öreg koldus eltűnt vagy talán csak ő képzelte.

Ebben a pillanatban megérintette a vállat valaki.

Előkelően öltözött hindu férfi állott mellette, finom fehér bőrszandált, talpig vérvörös selyemruhát és hófehér selyemturbánt viselt.

— Menj, át Uram, az utca tulsó oldalára, — mondja a malabár nyelvnek goai tájszólásában, mély torokhangon. — Nektek, fehéreknek megárt a mi napunk fénye és látom, hogy máris rosszul vagy miatta.

S amikor látta, hogy Juan tétovázik, gyengéd és udvarias erőszakkal karon fogta és átkísérte az utca másik oldalán álló keskeny árnyékba. Ott tovább haladt a kábult Juan mellett és mesélt neki. Juan nem tudta volna megmondani, mit, csak a hindu lágy és kellemes torokhangját hallotta.

Végre elérték a harmadik utcáig.

Négy óriási termetű, fehérruhás hindu hozott egy ezüstözött bambuszrudakon függő, selyemfüggönyös palankint; a szétvonható selyemfüggő-

nyök éppen olyan vérvörös selyemből valók voltak, mint a hindu ruhája. Az idegen férfi megállt a palakin mellett:

— Engedd meg, legnyomorultabb szolgálidnak, hogy odavigyenek, ahova a lelked szava, a Hófehér Virágnak hívása szólít, — mondta hazug keleti udvariassággal.

A szétvont függönyökön túl a gyaloghintó belsejének pompás párnáit pillantotta meg Juan és akaratának valami furcsa bénultságában engedelmeskedett.

— Engedd meg — hízelt tovább a lágy és hazug férfihang, — hogy legalázatosabb szolgád összezsarolhassa a függönyöket. Igen nagy a hőség!

És alig maradt egyedül a hintó belsejében Juan, a függönyökön átszűrődő fény vörös derengésében, máris megmozdult a palankin. A négy hindu felkapta és rohanva vitték: hogy merre, nem tudta, mert hamarosan elvesztette tájékozódó képességét.

A függönyökhöz nyúlt, de szíjakkal voltak kívülről lecsatolva. A selyem pedig a legdrágább és legigazibb kínai selyem volt: vastag és puha és olyan erős, akár a bőr. Körömmel fel sem lehetett volna hasítani és most jutott eszébe, hogy ismeretlen helyre, pogányok közé megy és nincs nála semmi fegyver.

De ha lenne is! Kábult volt és erőtlen. Talán a napsütésen való hosszú tartózkodás ártott meg neki, talán a gyaloghintó párnáiból kiáradó erős illat kábította el. Hosszan küzdött az álomosság ellen és hősiesen küzdött, úgy tetszett, hogy órákon át. A gyaloghintó pedig haladt vele szakadatlanul. Lehet, hogy már elhagyták a várost, lehet, hogy egyre körben hordozzák, mert így akarják megtéveszteni. A gyaloghintó puhán ringatózott és Juan egyszercsak kábultan elaludt.

HETEDIK FEJEZET.

Hogyan ismerkedett meg Laila Dolores-szel és Krisztussal?

Laila mindössze ennyi:

Tizennégyéves hindu lány, a bőre finom sötétbarna, a ruhája hófehér és vérvörös selymek. A körmei is vérvörösre lakkozottak és a nyakán vörös, kék és zöld köveket visel, lábai és csuklóí körül odakovácsolt aranykarikákat, füleiben pedig vékony ezüstláncokon gyöngyöket. A gyöngyök olyan színűek, akár a holdfény és Laila szereti nézegetni őket, már természetesen magával, vagyis inkább arcával együtt a tükörben. Laila kissé hiú.

Tükrei eddig óriási acél és ezüstlapok voltak; Keleten sokáig nem ismerték más faját a tükörnek. De Laila egy évvel ezelőtt már üvegtükört kapott apjától, Nagam Ayja főpaptól. A főpap olasz kereskedőktől vette a tükört és amikor Laila csodálkozott, hogy milyen éles és tiszta képet ad a tükör, a főpap elmondta, hogy különös fehér emberek jöttek a tartományba, sok mindent jobban tudnak, mint ők és a tükör is tőlük való. Laila ekkor arra volt kíváncsi, hogy az ismeretlen fehér embereknek vannak-e leányaik és ha igen, milyenek. De ilyent a főpap nem tudott mutatni neki.

Laila nem tudott sokat a világról. Rácsok, függönyök és magasfalú kertek közt nőtt fel, Vijiyanagar egyik épen maradt palotájában, anyát nem

ismert, az még az ő csecsemő korában meghalt. Cselédek, fiatal és öreg rabszolganők gondozták, hosszú, színtelen végtelen mesékkel szórakoztatták.

És íme: Laila egy napon mégis kimozdult a romváros főpapi palotájának szűk világából.

Az egész dolog azután történt, hogy idegen férfiak jöttek és sok kincset elraboltak az istennőtől, akit a főpap szolgált. Erről a dologról a cselédektől értesült a kis Laila. Nem sokat értett belőle, legkevesebbet abból, hogy nemsokára ezután hosszú utazásra készítették fel őt magát is. A hosszú utazás alatt sokat utazott palakinban, sokszor aludtak künn, sátorokban, az erdő mélyén. Néha erdei városokban, falvakban vagy kolostorokban szállottak meg egy-két napra.

Laila nem nagyon unatkozott az úton. Nyitott gyaloghintóban utazhattak, sok mindent látott és mivel az agya olyan tiszta és friss volt, mint valami gyermeké, mindent ébren megjegyzett, amit csak látott. A világ óriási nagyot tárgult körülötte.

Azután lefüggönyözték a gyaloghintót egy félnapra s unatkozott, meg a mellé szolgálatra és szórakozásra adott rabnőt bolondította meg szeszélyeivel. Végül megérkeztek egy ismeretlen városba, amilyent ő még sohasem látott. A cseléd lány, Laila hosszú könyörgésére megengedte, hogy a függöny résein át kitekinthessen. Más házakat és más embereket látott, mint amilyeneket eddig ismert. Azt mondták neki, hogy ezek az európaiak és az ő városuk: Goa.

Itt azután egy ismeretlen lakásba vitték; ez ismét hindu módra volt berendezve. Nem volt szabad elhagyni a szobákat és a parányi kertudvarokat és Laila ismét sokat unatkozott. Haját fésültette, ékszereit váltakozva fel és lerakta, körmeit

lakkoztatta, — végül megtudta, hogy milyenek az európai emberek leányai.

Mert egy napon egy fehér leányt hoztak a házba, éppen olyan korút, mint ő.

*

Igen, ez kétségtelen: a leány fehér volt.

Fehér volt és nemcsak a ruhája volt fehér, amint a szoba kerevetén öntudatlanul feküdt, hanem fehér volt a bőre is. Laila szorosan odatette karja mellé az övét. Az egyik kar sötéten bársonyos volt, a másik selymesen fehér. Ez bámulatra indította Lailát. Azután megállapította, hogy az idegen leány, bőre fehérségétől eltekintve, ami kissé furcsa volt, tüneményesen tetszik neki. Annyit sejtett, hogy nem valami új rabszolganő, mert akkor nem hozták volna olyan vigyázva és nem bántak volna olyan kímélettel vele.

Dolores volt.

Maga sem vette észre, hogyan rabolták el. Künn volt házuk kertjében, amikor utolérte az öntudatlanság, — valami kábító illatot érzett, amiatt volt. Gyerekjáték volt átemelni a falon s mint valami szövetsomagot, takaróban egy gyaloghintóba emelni. Még mindig kábult volt és most kezdett magához térni.

Amikor felült, ott találta magát egy rácsoktól és függönyöktől több részre osztott hindu szobában. Vastag, puha szőnyegek a padlón, alacsony zsámolyok és kerevetek, lapos ércedényekben virágok és a keleti előkelő lakások kábítóan és émeletően édeskés illatai.

És a kerevet mellett, ahol ő fekszik, egy valamivel fiatalabb lány. Sötétbarna, egyébként kifestett gyermekded arc, kékesen fénylő hajfonatok, nyaka körül tarka, nyers kövek, vérvörös selyem-

— Hát te ki vagy? — kérdezte Laila.

ruha és vérvörösre lakkozott körmök. De a szeme: gyermekien nyílt és tiszta.

Dolores még gyengén és ernyedten hanyatlott hátra. Idegen helyen pogányok között . . . el fog veszni itt, — és szeretett volna felsírni a kétségbeesésben. De ez csak egy pillanatig tartott. A következő pillanatban kezei ott voltak azon a kis arany kereszten, amit mindig viselt a mellén. Ujjai végigtapogatták Azt, aki szintén egyedül volt, ellenségei között.

— Ő és Anyja vigyáznak rám — suttogta, míg lehunytt szemmel imádkozott néhány percig.

Azután egészen tiszta fejjel ült fel. A kábulata hamar eloszlott és első dolga volt megszólítani a hindu lánykát. A hindu nyelvek zűrzavaros tengerében van egynéhány, amit mindenki beszél. Így ezen a partvidéken minden törzsben és minden tartományban beszélnek a malabar nyelvet, persze több tájszólásban. Laila ugyan más tájszólást beszélt, de ezt is pompásan megértette.

— Ki vagy te? — kérdezte tőle Dolores.

— Hát te ki vagy? — kérdezte Saila ugyanolyan kíváncsian.

Kiderült, hogy egyáltalában nincsenek kölcsönösen tájékoztatva egymásról, úgyhogy ezen a tanácsstalanságon jót nevettek és ezzel máris barátnők voltak. Laila megmagyarázta, hogy ő a főpap lánya és messziről, Vijiyanangarból került ide, nem tudja mért. Dolores sejtette, hogy a dolog apjával van összefüggésben.

Egyikük sem tudta, hogy a főpap egy függöny mögül hallgatózik. Egyszer csak előlépett.

Laila nem szerette őt és félt tőle. Itt Keleten, ahol más a családi élet, mint nálunk, a gyermekek ritkán látják szüleiket. Az apa, különösen ha egyébként is nagyúr, uralkodója, nem pedig apja gyermekeinek. Úgyhogy, amikor a főpap öltözeté-

nek vöröslő pompájában, arany és drágakő terhétől szinte roskadozva előlépett, Laila letérdelt, fejét a padlóig lehajtotta, majd felemelte és térdéről nézett fel apjára. Dolores ülve maradt.

Magas, de sovány hindu férfit látott maga előtt, akinek arcára kísértetiesen és sárgán sápadt volt a szurokfekete szakáll és mély, beesett szemek mellett. Köntöse sarkig omló selyem volt, fején drágakövektől szikrázó tiarát viselt, nyakán, kezsein és lábain dús gyöngysorokat.

Figyelmesen megnézte Dolorest.

— Hát te vagy az?

Ő is ugyanazt a malabar tájszólást beszélte, amit Laila és Dolores ugyanezen a nyelven választott:

— Igen, én vagyok. A lánya vagyok Juan de Gonzalveznek, aki behatolt templomodba. Ő már halott! Tölem mit kívánsz?

A főpap ünnepélyesen simogatta a szakállát.

— Ah, nagyon okos vagy! A fehérek lányai úgy látszik nem olyan gyermetegek, mint a mieink. Jól gondoltad, mi miatt kerültél hozzám.

— Mit kívánsz tőlem?

— Azt majd megbeszélem a bátyáddal!

— Ő is itt van?

— Éppen most jelentették, hogy útban van — mondta a főpap. S anélkül, hogy mást mondott volna, hátat fordított nekik és eltűnt a függöny mögött.

Laila csodálkozva nézett Doloresre.

— Ő haragszik rád — mondta bánatosan. — Látom rajta, hogy haragszik rád. Pedig én szeretlek téged! Mért haragszik rád.

Dolores megpróbálta megmagyarázni az ügyet.

Laila a csodálkozástól tágra nyitotta a szemét:

— Hát a te apád volt az, aki elvitte a templom kincseit? És a ti isteneiteknek vitte?

— Nekünk nincsenek isteneink, világosította őt fel Dolores. — Csak egy Istenünk van!

Lailának ez új dolog. A hit azonban nem teológia volt számára, hanem mese. Természetes volt számára, hogy az idegen Istenről éppen olyan sok szép mese szól, mint az ő isteneikről.

— Mesélj róla! — mondta a torkos gyermek kíváncsiságával és mostmár eloszlott minden idegenkedése a fehér lánytól. Szerette őt, gyermeki lényének egész egyszerűségével, csak szerette és semmi mást nem érzett iránta. Leült ő is az óriási kerevetre, belefúrta magát a roppant vánkókba és így szólt még egyszer:

— Mesélj róla.

Dolores pedig el kezdett beszélni és így hallotta először a kis Laila Krisztus Urunk nevét.

NYOLCADIK FEJEZET

Hogyan tanácskozott Nagam Ayja főpappal Juan?

Az álom, amelyből Juan felébredt, mély és üdítő volt. Semmit sem érzett abból a gonosz kábultságból, amely elaltatta, inkább hűvös és friss erőt egész lényében, — s amikor gondolatai is rendeződtek, megpillantotta maga felett a helyiség tetejét, amelyen feküdt.

Az időtől zöld bronzrács volt, jó magasan és arra szolgált, hogy megkapaszkodhassanak benne a kúszó növények és élő zöld tetőzetét alkossák annak a zárt, belső kertudvarnak, amelyben ő valami kényelmes diványfélén hevert. Óriási vörös és zöld cserépedényekben virágok nyíltak a falak mentén, egyébként az udvar padlója tarka kőkockákból állt és kellemes hűvösséget adott. Egyik oldalán, egész falmagasságban, ugyanolyan bronzrács volt, mint fenn a tető. Juannak az volt az érzése, hogy éles színekben égő függönyei mögül valaki nagyon figyelmesen nézi.

Nem kellett sokáig várnia, mert alig hogy nézelődni kezdett és felállt, a függönyök mögül előnyúlt egy kísértetiesen sovány, csontvázszerű kéz és tőle nem is sejthető erővel kettényitotta a súlyos bronzrácsot. Az csikorogva tolódott két oldalra és a keletkezett keskeny résen át egy férfi lépett ki. Sovány és valószínűtlenül magas volt,

teljesen élettelennek hatott vérvörös selyemköntösében, az udvar élő tetőzetén átszűrődő zöldes világításban s tiarájának és ruhájának ékkövei tompán szikráztak.

Hangtalanul végigmustrálta Juant, azután kezének egy mozdulatával, egyáltalában nem barátságtalanul, hellyel kínálta meg.

Juan nyugodtan leült.

— Azt mondták nekem — mondta malabar nyelven, — hogy itt megtalálom a hugomat.

Az ismeretlen bólintott.

— A hugod valóban itt van. Már játszótársra és barátnőre is akadt. Te most nem láthatod, de csak tőled függ, hogy viszontlátod-e!

— Miért?

Az ismeretlen hallgatott egy darabig.

— A hugod: csere — mondta azután nyugodtan és hűvösen. — Csere azokért a kincsekért, amik az enyémekek voltak és most Nayangpúrban fekszenek!

— Nem értem — mondta csodálkozva Juan.

— Nem érted? — kérdezte a türelmetlenség egy árnyalatával hangjában az idegen. — Pedig a szolgád hazaérkezett már és elmondta, mi történt apáddal. Én Vijiyanangar főpapja vagyok és apád elrabolta tőlem Káli istennő szent kincseit. Hogy az istennő meg ne haragudjék, vissza kell szereznem a kincseket. De apád és emberei menekülés közben a nayangok területére vitték és elrejtették Nayangpúr romjai között. Már megpróbáltam a nayangok földjére hatolni, de hiába volt minden kísérlet, a nayangok visszakergették csapatainkat. Mi nem tudjuk visszaszerezni a kincseket! Emberem, akit hozzád küldöttem kémül, értesített, hogy nem akarod magadnak a szent drágaköveket. De én azt akarom, hogy hozd vissza, amit apád elrabolt, hozd vissza! Amíg nem lesznek

kezemben a kincsek, nem látod hugodat. Még hármát fordul a hold: akkor lesz az ő ünnepe és akkor fel kell ékesítenünk őt drágaköveivel. Ha addig nem hozod vissza a drágaköveket, akkor hugod vérével ékesítem fel az istennőt ama rubintok helyett, amiket apád elrabolt tőle! Ime: ezt parancsolom neked: szerezd vissza ezeket a kincseket és hozd el hozzám Vijiyanangarba, a hold változásának harmadik fordulatra!

Juan azt hitte, álmodik. A jelenetben valóban volt valami erősen álomszerű.

Végül kiegyenesedett.

— Ha így akarod és másképpen nem válthatom ki nővéremet — mondta hamisítatlan portugál büszkeséggel, — akkor elindulok. De neked ebben segítened kell.

A közelben egy szék állott, a főpap leült erre és gondosan elrendezte ruhája redőit. Csak aztán intett Juannak, hogy üljön le. Juan leült.

— Segítek — mondta ünnepélyesen a főpap. — De csak addig, amíg hatalmam terjed. Mit kívánsz?

— Adj majd mellénk vezetőket!

Juan válasza gyors volt, a főpapé ismét lassú. A főpap maga elé merengett, majd a messzeségbe nézett, mintha nem látna semmit. Szemei maga elé tekintettek, mintha az eseményeket mérlegelnék, amik bekövetkezhetnek. A szeme felvillant, majd hirtelen ismét kialudt.

— Megteszem — mondta udvariasan. Valamit akart még mondani, de Juan a szavába vágott:

— És esküdj meg, hogy nővéremet bántalom nem éri, míg a kincset vissza nem adom. És aztán épségben adod őt vissza!

— Csak annyit ígérhetek, — mondta tompán a főpap — hogy a harmadik holdújulásig nem történik semmi baja.

— És azután? — kérdezte Juan.

— Azután Kálié lesz — mondta vészesen Nagam Ayja. — A kincs megszerzése a te dolgod.

— Akkor nem vesztegetek egy pillanatot sem, — állott fel Juan nyugodtan és energikusan. És szinte parancsolóan mondta a főpapnak:

— Vitess vissza azonnal. Ha nem akarod, hogy tudjam, hol van ez a rejtett lakás, megyek a gyaloghintón. Hogy érintkezésben legyünk, szolgálid ki- és bejárhatnak házamban üzeneteiddel és az én válaszaimmal. Üzenhetek hugomnak?

— Ó hallja, amit te mondasz! — válaszolta őszintén Nagam Ayja.

Juan majdnem felkiáltott örömeiben. Hugát bizonyára itt rejtették el a rács mögött.

— Nem szólhat — mondta a főpap hidegen és ellenségesen. Rabszolgánöim állanak körülötte, de ott van leányom is, aki megszerette őt. De a kezét kinyújthatja!

Dolores valóban ott volt a függöny mögött. Mikor Juan érkezett, a főpap parancsára átvonult ide a rács mellett fekvő szobába. A függönyök résein át láthatta és hallhatta Juant és a szíve az örömtől feszült, hogy a bátyja úgy viselkedett, mint valami felnőtt férfi.

A főpap szavára most meglibbent a függöny és kinyúlt mögüle Dolores keze. Valóban az ő keze volt. Juan megsimogatta és suttogott hugának valamit portugál nyelven. Hogy mit, azt csak Dolores értette meg.

A kéz azután, mintha csak visszarántották volna, hirtelen eltűnt. Juan megfordult, a főpap már nem volt ott a fedett udvar zöld félhomályában, hanem helyette az az idegen férfi állott ott, aki megszólította őt az utcán.

Alázatosan meghajolt Juan előtt.

— Engedd meg, Uram, — kérlelte a fiút igazi

hindu alázatossággal — hogy bekössük a szemedet. A gyaloghintóban újra levesszük.

Juan szeméit bekötötték egy kék selyemkendővel és szobák során vezették végig. Óvatosan és tisztelettel ültették vissza a gyaloghintóba, rászíjazták a függönyöket.

— Leveheted, Uram! — mondta a hindu.

Abban a pillanatban, amikor ez elhangzott, a szolgák vinni kezdték a gyaloghintót. Juan levette a kendőt és sóhajtván hátradőlt. Vajjon mihez kezd, hogy három hónapon belül kiszabadítsa hugát? Don Xavier jutott eszébe.

A feje ismét fájni kezdett a gyaloghintó selyemvánkosaiból kiszűrődő illat miatt. Valami altatószer illata volt, mert pár perc múlva ismét mélyen és kimerülten aludt. Hogy merre jártak és meddig, azt nem tudta. Késő éjszaka volt, amikor magához tért otthon és az öreg Vincent meg Pedro hajoltak aggódva fölébe.

KILENCEDIK FEJEZET.

Hogyan beszélt Juan don Xavierrel?

— Mi történt veled? — kérdezte Juantól sápadtan Pedro. — Eltűntél egész napra és jó órája csak, hogy itt találtunk ájultan a ház küszöbén.

Juan felült és megragadta Pedro mindkét kezét:

— Pedro! Vissza tudsz találni a romokhoz, ahova a kincset rejtették?

Pedro keresztet vetett:

— Vissza! De jól tudom, hogy az ördögök birodalmába mennénk. Oda akarsz eljutni?

— Oda — válaszolta szilárdan Juan és felállott fekvőhelyéről. Egy nap alatt roppant változás ment végbe rajta: férfi lett.

— A hugom váltságáért — mondta Pedronak. — Elrabolták őt az átkozott kincsek miatt és most csapatot kell szerveznem, mint apámnak, hogy behatoljak az átkozott őserdőbe.

Pedro lehajtotta fejét:

— Pénz nélkül és ilyen fiatalon! És kihez fordulsz?

Juan már csak az ajtóból kiáltotta vissza:

— Don Xavierhez!

Pedro sietett utána és szótlanul mentek végig az éjszaka holdsütötte utcáin a székesegyház felé, amelynek közelében, az egyik férfizárdában lakott don Francisco. Ablakában még világosság volt. Juan tudta, hogy nagy barátja ebben az időben

két munkán is dolgozik; a Szentírást fordította malabar nyelvre és egy imakönyvet szerkesztett a gyarmatok keresztény lakói részére.*

A kapus álmosan dörögött, amikor felcsengették és nem akarta őket beereszteni. Majd reggel. Akkor beszélhetnek az apostoli követ őexcellenciájával. De vitájuk zaja felhallatszott az emeletre és don Xavier, a füle mögé tűzött ludtollal és tintáskézzel, maga jött le a lépcsőn. Egy perc múlva ott voltak cellájában.

Egész Ázsia apostoli meghatalmazottjának szobája kicsiny és sivár szerzetesi cella volt, fekvőhellyel és egy keskeny padra helyezett mosdótálal. Ezen felül csak egy íróasztal és egy ülőhely voltak a szobában és egy láda meg néhány polc az iratok számára. A mécs rőt fényt sugárzott a papírlapokra, amik az asztalon heverték; don Xavier éppen rendjének főnökéhez, don Innigohoz intézett terjedelmes levelet és jelentést az ügyek állásáról.

Juan le sem ült, hanem fel és alá sétálva mondta el az eseményeket don Xaviernek, aki mozdulatlan arccal hallgatta. Nem látszott a finom, nemesen metszett arc vonásain sem aggodalom, sem meglepetés; néha rövidrevágott szakállához emelte kezét és végigsimított rajta. A nyugalomból, amely belőle áradt, látszott, hogy mégiscsak nagy úr: egy egész földrész kereszténységének kormányzója, akitől nemzeteknek és népfajoknak az Üdvösség felé való vezetése függ és semmiség neki elintézni ezt az apró ügyet, ami elébe került.

Amikor Juan végzett, ő is fel és alá kezdett járkálni a cellában, végre szólt:

— Szóval azt kéred, hogy még ma éjszaka beszéljek az Alkirállyal, hogy adjon melléd embereket erre a vállalkozásra.

* A történelem szerint is.

— Igen!

— Ezt nem teszem! Don Albuquerque nemes íovag, igaz keresztény, igaz képviselője Ő Leghűségesebb Felségének.* De éppen azért azt tenné, hogy körülvétné katonákkal a pogányok városrészét és leromboltatná minden házukat, míg azt a titokzatos helyet fel nem fedezné, ahova nővéredet vitték és ahol te is jártál. De eredmény nem lenne. Don Albuquerque nem ismeri ezeket a hindukat és nem tudja, hogy pár perccel a te távozásod után nővéredet már elindították a városból Vijiyanangar felé. Ő már sok mértföldnyire van innét. Ha egy ilyen nagy rombolás és hinduüldözés következne, az csak ártana, — Dolorest talán azonnal feláldozná a pogányok!

— Akkor mit tegyek? — kérdezte kétségbeesetten Juan. — Sem pénzem, sem embereim nincsenek. Egyedül menjek a nayangok közé.

— Nekem sok barátom van — mosolygott könnyedén don Xavier. — Nemcsak az Alkirály és főhivatalnokok, hanem matrózok, zsoldosok, kalandorok és rablók is. Azonnal megyünk Barbosa apó korcsmájába és ott meglátjuk a többit. Ezek az elfoglaltság nélkül lézengő és verekedő emberek többet segíthetnek rajtad, mint az Alkirály.

* A portugál király címe.

TIZEDIK FEJEZET.

Hogyan fogadott zsoldosokat don Xavier?

De Rosaire lovag nem tudta megállani, hogy nagy búcsúestét ne rendezzen önmagának. Annak idején a fiatalság és a kalandvágy csábították ide, de most már látta, hogy csak tönkremenne és elzüllene ezen a földön. Egy barcelonai spanyol hajó mostanában készülődött hazafelé, ezzel akart tengerre kelni ő is, hazafelé. Remélhette, hogy — ha az áramlatok és a szelek járása kedvez — egy év múlva megláthatja a hazai partokat.

Ennek a reményét ünnepelték Barbosa apó törzsvendégei és maga a korcsmáros, akinek asztalára számtalan aranyat hagyott itteni mulatságai közt a lovag, szinte könnyezve szorongatta a fiatalember kezét.

— Hát elmész, de Rosaire? És soha nem látunk többet? És ezek a fiúk se?

De Rosaire maga is meg volt hatódva.

Sokat veszekedett, verekedett, kockázott az Európa minden részéből összeverődött e népséggel, de azért el kellett ismernie, hogy csak nyerssek, durvák, erőszakosak voltak, de nem voltak gonoszak. Ebben a pillanatban jó szívvel gondolt még Mendozára is, akinek sápadt arca, a maga jeges és gonosz nyugalmaival ott világított a sarokban, a kockázóasztalnál, a mécses vörös köde alatt. Mendozával sok surlódása és összekapása volt mindig és a legutóbbi kockajáték óta nem

beszéltek egymással. Ezen az estén meghívta Mendozát is: legyen a vendége, de Mendoza gögősen visszautasította a meghívást.

Annál jobban elfogadták a meghívást a többiek.

Itt zajongtak és ittak a pinceboltozatok alatt, ahol kétszerte több fény égett, mint máskor; a fal vastartóiba tűzött fáklyák és gyertyák. Zajongtak és nevettek a spanyolok, portugálok, provánsziak és génuaiak; a zsoldból kiállott katonák, akik összegyűlt pénzükön éltek, míg valami vad és lehetetlen kalandra vártak, a hajó nélkül maradt matrózok és a kikötő más népe. Bánták, hogy de Rosaire lovagnak el kell tőlük szakadni, de kívánták neki, hogy vigye vissza ősei kastélyába a jósors.

De Rosaire éppen fel akart állani az egyik asztalra, hogy beszédet mondjon nekik, amikor megnyílt fenn az ajtó és a széles lépcső tetején három új vendég jelent meg.

A három új vendég don Xavier volt, nagy és szent barátjuk; Juan de Gonzalvez, akinek apját sokan ismerték és többen is szolgáltak alatta annak idején; végül a szolgája, Pedro.

Don Xavier, akinek magas termetét kissé meg kellett hajlítani a boltozat alatt, lelépdelt kopott szerzetesi köpenyében a lépcsőkön és mosolyogva tekintett szét a felállók között.

— Mind együtt vagytok? — kérdezte de Rosairet. — Téged búcsúztatnak talán? És engem meg se hívtál!

— Nem mertem volna remélni, hogy megtisztel engem Excellenciád — pirult el büszkén a fiatal lovag.

A többiek is büszkén mosolyogtak. Ime: a pápa követe és helyettese felkeresi őket itt és barátkozik velük.

— Don Xavier — emelt szót a többiek nevé-

ben Michel, a portugál, — kár, hogy Ön pap lett és pápai követ. Amilyen nagyszerű ember és amennyire szeretjük Önt, megérdemelné, hogy kapitányunk legyen és mi készek lennénk akárhova menni, ahova csak vezetne!

A többiek helyeslően morajlottak, mert egyetértettek Michellel és tudták, hogy akit Michel megdicsér, meg is érdemli.

Don Xavier barátságosan intett nekik, hogy üljenek le. Azután hátravetette köpenyét, hogy kezei szabadabban mozoghassanak.

— Uraim és barátaim — szólította meg őket spanyolul, mert a többség spanyol volt — *Hidalgo* ed *amigos*: ebben a pillanatban azért is jöttem hozzátok, hogy mint vezérek fogadjalak zsoldomba benneteket!

Őrült zaj harsant fel erre. Az emberek öklükkel verték az asztalokat, doboltak lábukkal a földön, az örömtől, hogy ez történt és a meghökkenéstől, hogy ez mint lehetséges. Don Xavier a zsoldjába fogadja őket és élükre áll! Hát otthagyni a roppant egyházi méltóságát, amely egy egész világrészen tette őt a pápa helyettesévé és amelynek magasságából mégis olyan gyakran tudott leszállani?

Don Xavier intett, hogy csendesüljön el a zaj, azután tovább beszélt.

— Mindnyájan barátaim vagytok urak — kedveskedett tovább nekik. — Mindnyájan barátaim vagytok, azt jól tudom. De nem tudom, hogy ti is barátaitoknak tartanátok-e azt, aki nekem barátom!

— Igen, igen! — harsogták valamennyien.

— Akkor tehát — folytatta tovább a csengő hang: — íme, bemutatom tinéktek, uraim és barátaim, don Juan de Gonzalvez, fiát annak a Juan de Gonzalveznek, akiről tudjátok, hogy csúful

meghalt Vijiyanangar romjai között és aki szintén barátotok volt.

— Barátunk és kapitányunk — morajlott a hallgatók legnagyobb része.

— Most tehát — emelte fel szavát don Xavier — ő lesz barátotok és kapitányotok. Ime, hallgassatok meg. Ifjúságomban, amelyről sokat beszéltem tinéktek, sokszor voltam együtt más barátaimmal a párizsi diáknegyedben és sokszor ingadoztam, hogy vajjon a kardot, könyvet vagy a kelyhet válasszam életem hivatásául. Isten úgy akarta, hogy a kard helyett a könyv és a kelyh jusson ki nekem és ti tudjátok, hogy mekkora hatalmat adott nekem a pápa — s ezzel felemelte ujját, amelyen az aranyba foglalt ametisztgyűrű fénylett.

— Ez a hatalom továbbra is az enyém marad, én magam nem állhatok vezérekül, de ifjúságomra emlékezve mondom, jó vezérek lennék és íme őt adom vezérekül: saját ifjúságomat — s erre Juanra mutatott, aki mellette állt a fáklyafényben.

— Éljen don Juan de Gonзалvez — kiabálták a füstös boltozatok alatt.

Don Xavier tovább beszélt.

— Urak és férfiak, ki van közületek olyan, aki ne volna kész elindulni a pogányok ellen egy keresztény hölgy életéért? Aki ne volna kész elindulni azután, hogy kardot tűzők a melletek fölé és meghallgatva gyónástokat, feloldozlak benneteket minden bűntől?

— Mindnyájan készek vagyunk, — kiáltoztak az emberek felhevülten. — Csapj a kezünkbe don Xavier, a zsoldosaid vagyunk!

Most már tegezték, csupa bizalomból és szeretetből, hiszen urai, barátai és zsoldosai voltak.

Don Xavier széttárta karjait.

— Barátaim és katonáim, a helyettesem, don Juan de Gonzalez lesz, ő majd elétek terjeszti, miről van szó. Előre bocsátom, hogy bátorság és veszély kell a vállalkozáshoz. Egy fiatal hölgy élete forog kockán és Vijiyanangar templomának aranya. Kincsek, amelyek a távoli őserdőben, egy pogány erősség romjai közé vannak rejtve.

Mindnyájan még feszültebben figyeltek fel.

Vijiyanangarnak egész Indiában híres aranya és gyémántjai szikráztak előttük a levegőben és a korcsma pinceboltozatai alatt egyszerre dobogtak fel a kincsvágyó férfiszívek.

Mendoza, aki idáig alig figyelt, vagy ha figyelt s, csak megvetése látszott arcán és ajkain, most felállott. Felállott és előre jöve csatlakozott a csoporthoz, amely Juant készült meghallgatni.

TIZENEGYEDIK FEJEZET.

Hogyan maradt de Rosaire lovag Indiában és hogyan állott don Xavier zsoldjába Mendoza?

Juan egy ugrással fenn termett az asztalon és beszélni kezdett.

A fáklyák rőten lobogó lánggal égtek tartóikban, fényük vörös ködként hullámozott a boltozatok alatt. S a füstben, borgőzben és fényben mintha valami sötét köd ömölt volna szerteszét, amint Juan elmondta az eddigieket.

Pedro elbeszéléseiből és apja leveleiből elmondta, mint hatoltak át mindnyájan az őserdőn és mint értek el Vijiyanangarba; hogyan vették el a templom kincseit; hogyan menekültek el és hogy értek el Nayanpúrba; mint haltak meg ott. És elmondta, hogyan akarták elrabolni hugát első ízben, hogyan rabolták el valóban.

Az emberek közt nyugtalanság és mozgolódás hullámozott. A kincsekre, amelyek képzeletükben ragyogtak, a vér árnyéka hullt és a pogány Kelet titokzatosságai.

Végül Juan rátért, hogyan jutott el a városbeli titkos bálványtemplom papjainak házába és hogyan találkozott a főpappal. Elmondta vele történt beszélgetését és azt, hogy a kincseket három hónapon belül vissza kell szereznie és vissza kell adnia, mert másképp feláldozzák hugát.

Az emberek arcán a rémület és a felháborodás mellett ott látszott a csalódás is.

Hát nem az övék lesz a kincs, amely után elindulnak? Vissza kell adniok a pogány főpapnak? Hiszen akkor nem ér az egész úgy semmit, akár-mekkora zsoldot is kapnak!

De hamarosan kiderült az is, hogy egyáltalában nem kapnának zsoldot. Mert Juan így végezte szavait:

— Így történt ez, barátaim, hogy ezek után felkerestem mindnyájunk pap barátját, don Xaviert és megkértem, hogy legyen segítségemre az ügyben, minthogy sem pénzem, sem embereim nincsenek a vállalkozásra. Ő megígérte, hogy összehoz veletek és ti támogatni fogtok.

Itt elhallgatott és mindnyájan hallgattak. Arról, hogy hol, mikor és mennyi zsoldot fizetnek az embereknek a vállalkozásért, idáig még nem esett szó. Az emberek addig lelkesedtek, amíg azt hitték, hogy a kincs az övék lesz. De így: zsold nélkül nem lehet megkívánni, hogy behatoljanak az őserdő mocsarai, kigyói, tigrisei, vad néptörzsei, mérges növényei és pogány veszedelmei közé. És nem is lehet ezt pénz nélkül tenni, mert az embereket fel kell szerelni a vállalkozáshoz.

Don Xavier akart közbelépni.

Ő is veszendőnek érezte az ügyet. Ő a maga roppant állásában is szegény volt, mint a templom egere és még egy új köpenyre sem telt neki. De meg tudta volna ígérni, hogy amire visszajönnek, összehozza számukra a zsoldot; utólag fizet. Most erre nem volt idő, azonnal neki kellett indulni az őserdőnek, hogy az adott határidőn belül visszaszerezzék a pénzt.

Don Xavier éppen beszédjéhez készülődött, amikor Juan mellé felugrott az asztalra de Rosaire lovag. Arca vidám és csillogó volt.

— Fiúk! — kiáltotta csengő hangon. — Ez a multság az én elindulásom lakomája volt, de mindnyájunk elindulásának lakomája lett belőle. Mert ime, én is veletek megyek és mivel a pénzem, amint emlékszetek, don Xavier aranya nyerte számomra vissza Mendozától, az az ő pénze s én mint az ő pénztárosa, kifizetek benneteket száz-száz arannyal!

Ez fejedelmi összeg volt.

— Kilencvennap szolgálatért száz arany fejenként, — harsogott de Rosaire. — Pedro, a ládám ott áll a sarokban, itt a kulcsa, ide a ládával!

Tizen is kaptak a láda után és az egy pillanat alatt ott állt az asztalon és de Rosaire kinyitva, kidobálta belőle ruháit. A láda fenekén, száz aranyas zacskókba elosztva, ott volt kétezerkilencszáz császári aranypénz.

— Aki felnyújtja a kezét! — vezényelte de Rosaire, — azt Juan feljegyzi és én odadobom neki a pénzt. A feltételek: hűséget esküdni don Xavier előtt nekem és Juannak és feloldozást kérni don Xaviertől!

Huszonketten nyújtották fel a kezüket.

— Mendoza, te is? — kiáltotta de Rosaire.

— Én is — válaszolta mogorván Mendoza. — Nincs semmi pénzem, zsoldot kerestem amúgy is. Most tehát don Xavier zsoldjába állok. És kész vagyok neki meggyónni is!

Mendoza életében nem ez lett volna az első szentségtörés. Rabolt ki ő már templomot is, már Európában; éppen a sevillai székesegyháznak óriási felzúdulást keltett kifosztása miatt menekült ide, ahol senkisem ismerte multját. De most a vijjyanangari aranyak káprázatos köde tündökölt előtte és kész volt miatta akármire is.

— Mendoza is jöhet! — mormolták az emberek.

Kilencvennap szolgálatért száz arany . . .

Nem szerették, de tudták róla, hogy vakmerő és elszánt harcos, akinek nagy hasznát tudják venni.

Igy történt, hogy az első zacskó Mendoza kezébe hullott s ő áttapogatva a vékony halhólyagon, megérezte az aranyak súlyát és melegét.

— Még több lesz — mormolta magában, miközben asztalához ment, hogy megszámolja a pénzt.

A többiek de Rosaire és Juan asztala körül tolongtak, ő pedig nyugodtan, magányosan számolta a pénzt:

. . . tizenegy, tizenkettő, tizenhárom . . .

Úgy rémlett, mintha egy hang suttogva számolna vele együtt tovább:

. . . tizenhárom, tizennégy, tizenöt . . .

Feltekingtett, de nem látott senkit. Csak az egyik fáklyáról csepegett a megolvadt szurok és úgy tetszett, hogy az okozza a zajt.

. . . tizenöt, tizenhat, tizenhét . . .

A vele együtt számoló hang hangosabb lett és Mendoza mostmár megrémülten kapta fel fejét:

— Ki az ördög?

De senki sem volt közelében, holott a hang, világosan hallotta, a füle mellett szólt, mintha a falból jönne.

Talán valóban az ördög! A Sátán ül a háta mögött és számolja vele együtt az árat, amit lelkéért adott, amiért szentségtörést készült elkövetni. Mendozát elöntötte az izzadság.

De erőtt vett magán és tovább számolt:

. . . tizennyolc, tizenkilenc, húsz . . .

. . . tizennyolc, tizenkilenc, húsz . . . — számolt vele tovább a hang mostmár egészen tisztán, s amikor Mendoza rémülten elhallgatott, tovább suttogott, de spanyol helyett mostmár a sziszegő malabár nyelven:

— Ne ijedj meg, Mendoza! Te nem ismeresz minket, de mi ismerünk téged és azt akarjuk, hogy

a kincsből neked is jusson! — A Nagy Főpap megbizásából hallgatódzom itt az udvaron és beszélek hozzád. Óvatosan gyere ki.

Mendoza letörölte homlokáról az izzadságot.

Ostobaság volt, hogy megijedt. A feje felett az udvar szintjére nyíló ablakból beszélt hozzá valaki és az a valaki egészen okos dolgot akar vele!

Besöpörte az aranyakat és felment az udvarra, arra amely teljesen néma és sötét volt. A hold a tengerről a száraz felé szálló felhőrongyok mögött volt és Mendozának tapogatódznia kellett a szurokfeketeségben.

Amikor a semmibe tapintott, egészen váratlanul egy puha kéz ragadta meg az övét. Egy lágy, szinte csonttalan kéz, amilyen a hinduk keze.

— Gyere — suttogta neki a malabár nyelv puha hangjaival. — Beszélni akarok veled, mert a főpaptól megbízatást kapva követtem a fiatalembert minden útját és hallgatództam, amikor ide jött. Neki ugyan vissza kell szereznie a kincset, de el is kell vesznie, hogy a hugát feláldozhassuk. A Főpap megesküdünt Kálinak, hogy azt teszi, érted? És te nagy részt kapsz a kincsből.

Még mielőtt Mendoza gondolkozhatott volna, a könnyű és puha hindu kéz valami keményet és nehezet csúsztatott a kezébe. Egy gyöngysor volt, olyan óriási gyöngyökkel, amikről nem is álmodott s amiért otthon húszszor több súlyú aranyat adnak.

— Ez csak a kezdet — suttogott a láthatatlan beszélő.

— Mit kell tennem? — kérdezte Mendoza.

— A főpap vezetőket ad. Velük kell összetartanod, hogy amikor rákerül a sor, mindnyájan elpusztuljanak. Én is a vezetők közt leszek álruhában és neked majd átadom parancsaimat. Jó?

— Jó!

Mendoza bölintott. A hindu keze kicsúszott az övéből s az ismeretlen alig halható torokhangú kacajjal búcsúzott. Nesztelenül ment el valahova; hogy merre, azt nem lehetett hallani, mert ezek a hindu papucskok egészen nesztelen járást biztosítanak.

Egy pillanat múlva kisütött az egyik felhőrongy mögül a hold és Mendoza egyedül állott az udvaron. Az első pillanatban arra gondolt, hogy talán mégis a Sátán volt, mert csak az tűnhet el így. De mégse lehetett így: kezében ott volt a gyöngy-sor; szemei homályosan és opálosan tündököltek a holdfényben.

Eldugta és megsimogatta forró homlokát.

Mindegy. A zsákmány meg fogja érni a gazságot, ha már a foglaló ennyi!

És Mendoza visszatért az ivóba, ahol don Xavier, keresztet hintve szét, megáldotta azokat a falakat, ahol eddig annyi szennyes beszéd hangzott, de amik közt lelkek fognak megtisztulni most. Az emberek sorra járultak elébe gyónni. Lelkek nyíltak fel s belőlük, mint valami gőzölgő szakadékból, bűnvallomások suttogása áradt fel. Don Xavier nagysága kellett hozzá, hogy ezt elérje, az ő szeretete, hogy kedves szavakat mondjon nekik és megölelje őket.

Akik meggyóntak, egy sarokba küldte előkészíteni az áldozáshoz; még hajnalba odavezeti őket a székesegyházba és miséjén meg fogja áldoztatni őket. Ezen a napon össze kell szedni a csapatnak mindent és útnak indulni.

Már vérzett a hajnal a város felett, amikor Mendoza letérdelt elébe, hogy a pogány aranyért gyilkosságra kész szívvel keresztrefeszítse önmagában Krisztust és majd kígyómarástól vesszen el Nayangpúrban.

TIZENKETTEDIK FEJEZET.

Hogyan változott el a Hold másodszor, azóta, hogy Dolores Vijiyanangarba ért?

Dolores megcsókolta a kis feszületet, amelyet valamikor nyakában hordott, de most a vékony kis aranyláncra akasztva ott függött szobájának falán. Olyan helyet választott ki neki, ami elé gyorsan oda lehetett húzni a szoba egyik falfüggönyét; nem akarta, hogy meglássák itt, ezen a szörnyű helyen, a titokzatos romok közt álló pogány templomváros főpapi palotájában, ahol gonosz istenek képei, szobrai és domborművei körül tekergőztek mindenféle undok, túlvilági szörnyetegek.

Egy toronyházban laktak Lailával együtt, annak legfelsőbb emeletén s ablakából szét lehetett tekinteni az egész városon. Még ép és romladozó templomokat lehetett látni köröskörül, még ép és romladozó házakat, amikben az alsóbbrendű pap-ság, családjaik, a papnők és a szolganépek laktak; ezen kívül köröskörül, mértföldnyi messzeségen: romok. Csupa rom, ég fele ágaskodó óriási épületek rettentő romjai, amik közt fák nőttek és kúszónövények vontak be. Vastag, óriási indák tekergőztek a romok között, köztük nem lehetett áthatolni, de nem is volt kíváncsú, mert tele voltak kígyófészkekkel és vadállatok buvóhelyeivel. Kígyók és tigrisek tanyáztak köröskörül, senki

nem védekezett ellenük, mert a hindu számára az állat szent: benne egy meghalt ember lelke él és ezért nem szabad megölni.

Csak egyetlen útvonal volt szabad a romokon át, a régi város hajdani főutcája, amely gigantikus bálványszobrok közt vezetett majdnem óra hosszat.

Amikor Dolores először látta meg, majdnem rosszul lett az idegenkedéstől és a rémülettől.

Ez akkor történt, amikor majdnem egy hónapi utazás után Goából a romvárosba értek. Az út rettenetes volt az őserdőn át, úttalan utakon és megáradt folyókon vitték át a gyaloghintót a fegyveres őrök és a rabszolgák, a két lányt nem kísérte más csak két rabszolgánő. A főpap hol felbukkant köztük, hol eltűnt. Titokzatos útjai voltak, Laila maga sem tudta, mire készül, de nem is törődött vele. Egész életét és egész szívét elfoglalta új barátnője, a fehér leány, a maga különös szemével. Ott ültek a gyaloghintóban és Doloresnek egész idő alatt mesélnie kellett. Mesélnie kellett arról a Valakiről, aki egy távoli országban született istállóban, csodákat művelve járt a földön és végül keresztrefeszítve meghalt. Ezt Dolores ott őrizte nyakán függő kis aranyláncon, egy érmen pedig anyjának képét. S a pogány és elhagyott lány, aki eddig nem tudta mi a barátnő és mi a testvér, most testvért és barátnőt talált Doloresben — azonkívül ő, aki nem tudta mi az anya, csak rabszolgánőket ismert, most kezdte sejteni az Égi Anya fönségét és nagyságát.

Mennyire más volt ez, mint az ő istennők, a gonoszok és kegyetlenek, akiknek drágakövek kellettek, hogy ünnepeiken felékesítsék őket velük, embervér kellett nekik, hogy leöntsék vele oltáraikat. Ez az Asszony, aki kibontakozott Dolores beszédeiből, édes volt és szerény, türelmes és

szenvedő; az arca pedig, olasz éremvéső remeke, tiszta és finom. És Laila megértette Dolores rémületét az Istenek Útjának bálványaitól.

Igy nevezték azt a hosszú, egyenes utat, amin beérkeztek a városba.

Szörnyű képek vonultak el mellettük, mint valami gonosz álom: hatlábú, háromkezű istenek, guggolva vagy ugrásra készen: emeletes emberalakok, akiknek feje hideg és rettenetes kígyófej: majmok, elefántok, kígyók kőalakjai nyüzsgönek körülöttük és Laila sorra elmagyarázta Doloresnek, hogy ki kicsoda. Őt papnőnek szánta apja, tudott róluk mindent.

De amikor beszélt, maga is érezte, hogy amit mond mese és ostobaság. Az Istenfiának élete mellett elhalványultak eme kőistenek borzalmas legendái, — és a bálványoktól nyüzsgő főpapi palotában, a falra akasztott kis feszület előtt sokszor térdelt mostmár Laila is.

Hosszú hetek teltek el a megérkezés óta és noha nem történt semmi sem, mindkettőjükben növekedett a szorongás, hogy mi fog történni. Maguk sem tudták, miből fakad ez a szorongás. Talán abból, hogy a főpap a maga titokzatos útjait járta és hol felbukkant, hol eltűnt néhány napra. Ilyenkor Laila hiába kérdezgette a szolgákat vagy a többi papokat: hallgattak, mint a bálványok.

Végre eltelt az utolsó két hét, a főpap egész idő alatt távol volt; amikor megérkezett, azonnal Lailát hívatta magához; át, az ő külön főpapi házába.

Ez már késő délután volt, de azóta már este lett és az alkonyodni kezdő levegőben peregni kezdtek a templomok udvarán a dobok. A hinduknak ez az esti harangszója és a kezdődő éjszakai szertartásokra figyelmeztet. Dolores már

tudta, hogy ilyenkor gyűlnek össze a templomokba a maguk különös imádságaira; a táncosnők ekkor táncolják körül az istenszobrokat.

Ilyenkor ő letérdelt imádkozni és imádkozott mindaddig, amíg csak a dobok peregtek; a saját imádságával akarta kiengesztelni az igaz Istent, azok miatt, akik hamis szertartásokon át hamis isteneket imádtak. Később már sokszor imádkozott vele Laila is.

De ő távol volt ezen az estén és Dolores felemelkedve elfüggönyözte a falon függő kis aranyfeszületet. A dobok pergése megszűnt, jelezve, hogy a szertartásokban szünet állott be. Künn egészen besötétedett és a messzeségbe nyúló romok felett felkelt a Hold.

Dolores mégcsak egyszer látott holdteltét, amióta itt volt: nem sokkal azután, hogy megérkeztek. Ez a második volt és Dolores éppen úgy megcsodálta, mint először: az óriási vörös tányért, amint a romok mögül lassan felemelkedik az égre és szétönti fényét. Volt ebben valami rémületes és szorongást árasztó.

A bálványok, amelyeknek roppant alakjai kilátszottak a romok közül, szinte éltek és mozogtak ebben a különös világosságban. Dolores szorongva állott az ablaknál, amely alatt roppant mélységben huzódtak a templomváros utcái.

Vajjon meddig fog itt maradni? Vajjon egyáltalában megmenekül-e innét? Mi lesz bátyjával, a hősie és bátor Juánnal?

Szakadatlanul érte imádkozott; egyszer kérte is a főpapot, hogy adjon róla hirt, de a főpap hallgatott.

— Vajjon miért hívta most magához Lailát és mi beszélője van vele?

Ennyi ideig még sohasem volt nála!

Alig hogy erre gondolt, a főpap palotájának

kijáratánál egy nyüzsgő csoportot látott, a holdfényben Laila gyaloghintóját hozták; itt minden lépést gyaloghintón tettek meg a templomváros előkelői.

A szobában már egészen sötét volt és most az egyik rabszolganő mécsest hozott be, lapos zománccsészét, amelyben valami különös olaj égett. Az őserdei növényekből préselik azt a hinduk és vakítóan éles, fehér lángja van.

Ennek fényében különösen sápadtnak hatott Laila, amint belépett.

Fel volt ékesítve mint mindig, amikor apjához hívták. Legpompásabb selyemruhái voltak rajta, fején drágaköves hajháló, amely hasonlított valami sisakhoz, nyakán gyöngyök, kezének és lábának körmei megaranyozva. De barna arca, még kezei is: sárgák voltak, mint a nagyon régi elefántcsont: ez a hinduk sápadtsága.

A felvirágozott és felélszerezett lány belépett a szoba világosságába, a tarka szőnyegek, függönyök és heverők közé, arca merev volt, mint valami álarc és kezének egyetlen mozdulatával intett az őt kísérő rabszolganőnek, hogy hagyja őket magukra.

Amikor az betette mögöttük a súlyos bronzajtót, amelyen egy különös isten domborművű kígyói tekergőztek, így szólt:

— Bátyád nemsokára eléri csapatával Nayangpúrt és visszaszerzi templomunk kincseit. De ott fog veszni, mert csapatában áruló van. Téged pedig fel akar áldozni apám a legközelebbi holdtöltén.

Dolores sápadt lett. De mielőtt még gondolkozott volna, Laila sirva fakadt.

— És nekem kellene téged feláldoznom!

S ezzel összeesett a földön, mint valami rongycsomó.

TIZENHARMADIK FEJEZET.

Hogyan lestek az őserdő árnyaira Juan és de Rosaire lovag és hogyan vonult be megtépázott csapatuk Nayangpúrba?

A tűz vörösen és álmosan égett az őserdő tisztán a tejszínű éjszakai ködben és Juan a tűz mellett minden érzékét megfeszítve figyelt.

Ezen az éjszakán órá esett a virrasztás sora és de Rosaire lovagra, aki a tábor másik oldalán lévő tűznél őrködött: tűzének fénye halványan tetszett a ködön, amelybe tisztás szélén álló magas fák árnyai úgy rémlettek bele, mint valami óriási élőlények.

A köd felett a hold süthetett, mert valami bizonytalan, opálos derengés járta át a fehérséget. Az őserdő köde ilyen és minden este, alighogy alkoynyodik, felszáll a földből és a növényzetből. Gonoszabb és ellenségesebb volt ez az éjszakai köd, mint az őserdő minden rémülete és veszélye. Hajnal felé, amikor a nap eloszlatta, mind lázasan és legyöngülten ébredt fel belőle és a Nayangpúr felé való menetelés hosszú hetein át mind csontvázakká soványodtak az őserdei láztól és a szakadatlan harctól.

Ebben a ködben az ellenséges őserdő terült el körülöttük, nem tudhatták, melyik pillanatban bontakoznak ki körülöttük az ellenséges támadás harci sorai. Ezenfelül még ismeretlen és ellensé-

ges árnyak is szoktak settenkedni a tábor körül. Nem lehet tudni, kicsodák és hogy mit akarnak. Az örök minden éjszaka jelentést tettek róluk és az egész csapat tele volt miattuk nyugtalansággal.

— Mert harcolunk Uram az erdei vad törzsek ellen, akik dárdával és nyilakkal törnek ránk — mondta ki őszinte nyerseséggel Miguel, a portugál matróz a többiek és a két vezér előtt. — De Isten mentsen meg valamennyiünket attól, hogy testetlen árnyak ellen hadakozzunk . . .

Az emberek babonások voltak és nem lehetett félelmüket semmiféle okos rábeszéléssel sem leküzdeni.

— Talán ennek a vad népnek istenei . . . — mondta egy spanyol ijedten, amikor ő maga állott őrségen és a saját szemével látta, amint hárman is settenkedtek körülötte a minden éjszakai ködben, — s amikor feléjük lőtt volna ijájával, eltűntek.

Még a bátor Mendoza is félelmet mutatott, ami különösen nagy hatást tett a többiekre.

Megtörtént ez alkalommal, hogy az összes örök fejveszetten verték fel az alvó táborn, azzal, hogy az árnyak valóságos csapata jár-kei nesztelenül a tábor körül. Talán azonnal támadnak. S amikor Juan és a fiatal francia lovag szurkos őserdei gallyakat fáklyák gyanánt gyűjtva meg, néhány bátrabb emberüket maguk mellé véve körüljárták a táborn, nem találtak senkit.

De ezek a rettenetes éjszakák mégis jobban felőrlötték mindnyájuk idegzetét, mint nappal a harcok és az előrevonulás fáradtsága. Mire megközelítettek Nayangpúrt, már úgy állt a helyzet, hogy Juan és de Rosaire inkább maguk örködték minden éjszaka, csak hogy embereik ne rémüldözzenek tovább.

Ők nem hitték sem azt, hogy a pogány népek rossz szellemei járnak körülük, sem azt, hogy az őserdőben meghaltak lelkei, hanem tudták, hogy emberek.

És Juan, felpiskálva a tüzet, amelyből aranyvörös szikraeső szállt fel, kardja markolatára tartva kezét, lassan pergette a rózsafüzér szeméit. Eddig nem volt képzete arról, hogy a mérhetetlen India ekkora és hogy ennyi nép lakja. De most látta, hogy heteken át lehet előrenyomulni köztük, rommá omlott ősi városok, borzalmas szertartásokról mesélő bálványok között; látta, hogy a Gonosz szolgálatában állanak és a szíve elszorult arra a gondolatra, hogy ennyien vannak, hogy sokkal többen vannak, mint a keresztények és nem tudják, hogy eljött érettük is Krisztus.

Közben azért nyitva tartotta minden érzékét, de nem vett észre semmit.

. . . Vérrel verejtékezett . . . — mormolta a fájdalmas olvasóval. És látta maga előtt Krisztust, amint földre lehajtott fejjel gyötrődik a Getszemáni kertben s talán éppen ilyen köd száll fel körötte a földből és a bokrokból. S egyszerre világos lett előtte a titok, hogy miért kellett vérrel verejtékeznie:

Ime azon az éjszakán az Üdvözítő bizonyára látta maga körül a mérhetetlenül nagy világot, amely a pogányság éjszakájában sinylődik és tudta, hogy a kegyelmek, amelyek az ő szenvedéseiből fakadtak, hosszú ideig csak az emberiség egy kicsiny foltjának, az európaiaknak fognak világítani. Ennek a hitnek terjesztését emberi erőkre bízta s ezek lassan működnek; íme csak most, ezeröttszáz év múltán értek el ide . . .

. . . Megostoroztatott . . . — mormolta tovább és mintha ő maga is Péter mellől nézné a szenvedés éjszakáján: látta a Helytartó udvarán

égő tűz aranyvörös szikraesőjét és azon túl az Üdvözítőt, amint a hátán ostorok csattognak . . . érettük.

Az ő tüze itt az őserdő éjszakáján éppen úgy égett, mint ama tűz akkor, amikor Péter felkiáltott:

— Én nem ismerem ezt az embert!

S Juan keresztül élte ennek a tagadásnak szörnyű megrendülését.

Ezek itt körös-körül valóban nem ismerik az Istenembert, aki érettük tövissel megkoronáztatott, a nehéz keresztet hordozva végigtámolygott Jeruzsálemnek vakító hőségben égő, meredek utcáin, kezujjai közt ropogva ugrottak szét a csontok, amikor keresztre feszítették, hogy meghaljon.

Ennek a látványa teljesen lebűvölte őt, úgy-hogy összeborzadt, amikor váratlanul a vállára ereszkedett egy kéz.

De Rosaire volt, aki ajkához emelte ujját, hogy jelezze: csak halkan.

— Láttam az Árnyékot — suttogta Juannak. Azután hozzá tette a maga könnyed francia humorával: — Nagyon érdekes volt. A táborunkból osont ki!

— Ki lehetett? — kérdezte meglepetve Juan.

De Rosaire vállat vont.

— Ki tudja? Nekem eleve gyanús volt mindegyik hindu, akit a főpapod mellénk adott kalauznak.

Juan tagadóan ingatta a fejét.

— Azt nem hinném. Hiszen te magad láttad, hogy mennyire hűek voltak, mennyire megosztottak velünk minden fáradságot! Éhen vesztünk volna, ha ők nem mutatják meg, mit lehet enni az ismeretlen gyümölcsök közül és mit nem. És mindig jó tanácsokat adtak.

Ez valóban igaz volt. A hindu kísérők nélkül alighanem elpusztultunk volna már.

De Rosaire azonban vállat vont.

— Én rájuk gondolok. Tisztán láttam, amint a táborunkból osont ki, bele az őserdőbe. Azt hiszem, titokban érintkeznek a főpappal, vagy az embereivel.

— Ez lehet — hagyta rá Juan. — De miért ilyen titokban? És miért törekszenek ezek az ismeretlen árnyékok arra, hogy minket állandó rémületben tartsanak?

— Márpedig kizárólag arra törekszenek — dörmögte a fiatal francia. — Hogy miért, azt nem mindig érti meg a józan ember. Hanem nekem volna egy másik gondolatom is. Nagyon gyanus nekem ez a Mendoza!

Juan felütötte a fejét.

— Senkiről sem szeretek alaptalanul rosszat mondani, pusztán valami homályos érzés miatt, csak azért nem mondtam meg én is ugyanezt neked: gyanus ez a Mendoza.

De Rosaire vállat vont:

— Mindenesetre túlságosan sok külön útja van neki és sokszor látom suttogni a mi indusainkkal. De mit és miről?

A gondolat szeget ütött a fejükbe, de egyikük sem merte volna gondolni, hogy valóban Mendoza volt az, aki titokban kiosont a táborból éjszakánként. Állandóan érintkezett a főpap által melléjük adott hindukkal és vagy rajtuk keresztül, vagy személyesen, azzal a másik kis csapattal is, amely titokban kísérte útjukat az ellenséges területen. Az ő ötlete volt az is, hogy állandó rémületben kell tartani de Rosaire és Juan embereit és ezért adta maga is a félénket és a babonásat.

De meg kell adni, hogy ő maga is sokszor félt.

Éjszakánként, amikor beleosont a számára is ismeretlen ködbe, kijátszva vagy megfélemlítve az öröket, csak vaktában előre, maga sem tudva, hova megy: s amikor egyszerre csak megragadta kezét valami szinte ragadósan puha hindu kéz: meg-megállt a szíve verése.

Olyanok voltak ezek a hinduk, akár a gonosz lelkek. Nesztelenül tudtak járni és szinte testet öltöttek egyszerre a ködben. Ők meglátták az embert, de őket nem lehetett meglátni, amint közelednek, úgyhogy Mendoza arra gondolt már, hogy bizonyára láthatatlanná tudják magukat tenni valamiféle ördögi praktikával.

Sokszor támadt az a vágya, hogy keresztet vessen, de nem mert, mert félt a szívében meggyilkolt Krisztustól.

Most is, hogy kiosont a táborból és a mellette hirtelen feltűnt hindu az őserdő fái közt vezette, tele volt félelemmel. Tudta, hogy alapjában véve egyedül van azokkal szemben s ők akkor teszik el az útból, amikor akarják. De meg volt bűvölve a kincs gondolatától és el volt szánva, hogy felveszi velük a harcot, ha kell.

Vakon engedte magát vezettetni a sötétben ama kisebb tisztás felé, ahol az őket a főpap parancsából titokban kísérő hindu csapat tanyázott. A csapat vezetője, az öregedő hindu pap, amint szokta, hidegen és parancsolóan fogadta őt.

— Ide figyelj — mondta neki a maga különös, lágy malabar nyelven. — A ma éjszaka nyugodtan telik el. Holnap reggel csak egy falu lesz előttetek és ti bevonulhattok Nayangpúrba. A nayangok meg vannak félemlítve eddigi győzelmeitektől és nem állnak ellent, hanem amint az én embereim nekem jelentik, már ma éjszaka elmenekültek előletek.

. . . A holnapi éjszakát már Nayangpúr romjai

között fogjátok tölteni, a kincs közelében. Vigyázz! A kincsből megkapod a részed, csak az a dolgod, hogy fegyvertelenné tedd őket, azután pedig hogy megadd nekem a jelet, amikor mindenki alszik. Megértetted? A megbeszélte jelet!

*

A megbeszélte jelet!

Utána a hinduk rátörnek az alvó táborra és . . . az övé lesz a rész a kincsből — s Mendoza már a kezében érezte a drágakövek forró tüztét.

Csak tüzet kell gyújtani az egyik lépcső tetején . . .

*

Már közel volt az esős évszak, azért megtörtént, hogy reggelenként már esett. Ezek csak afféle rövid esőfútasok voltak a dsungel felett, de azért alaposan megáztatták a tábort; azonban amint elszaladt az eső, azonnal kisütött a nap, a pára gőzölögve szállt fel köröskörül az őserdőből s Juan és de Rosaire lovag csapata nekivágott az út további folytatásának.

Embernyomokkal sűrűn lepett vadcsapáson haladtak, toronymagasra ágaskodó lombtenger alatt; a fákon majmok rikoltoztak és vadpávák tárták ki tündöklő tollazatukat.

De a vadcsapás nyomai félelmetesek voltak. Elefántok talpa vágott kerek gödröket a süppedékes agyagba, mélyükön víz csillogott; tigristalpak mély nyoma látszott; mintha óriási macska talpa nyomódott volna a földbe, — aminthogy a tigris nem is más, mint óriási macska.

A csapatot vezető hinduk azt állították, hogy nagy folyóvíz van a közelben s azért oly sűrűek a vadcsapások, mert errefelé csak állat jár le a folyóhoz inni.

Hosszú menetelés után a csapás iránya hirtelen megváltozott.

— A vadállatok legnagyobb része nem szereti az emberi lakott helynek még a maradványait sem, — magyarázták a vezetők. A vadállatok útja azért hajlik el, hogy megkerülje a város romterületét, mellette vezessen le a folyóhoz. És különben is: közelben egy nayang falu van.

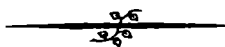
Valóban: a széles, országúthoz hasonló vadcsapásból keskeny ösvény ágazott ki, telve meztelen lábak nyomával. Amig rajta haladtak, ismét utolérte őket egy futó zápor, úgyhogy teljesen szürke ég alatt, zuhogó esőben értek be a nayang falu nyomorúságos vályogkunyhói közé. A falu egyetlen főutcából állott és nem találtak benne teremtet lelket sem. A lakók mind elmenekültek.

Amilyen szívós ellenállást kellett leküzdeniök útjuk elején, éppen olyan akadálytalanul vonulhattak előre az utóbbi hetekben.

— Ez a falu már tulajdonképpen a romváros területén fekszik — mondták a vezetők. Valóban: látszott, hogy a kunyhók hatalmas kötömbökhöz vannak építve.

Mire körülnéztek, már el is múltott a zápor s a gomolygó párákon át felsütött a nap. S végighaladva a falun, meglátták, hogy annak főutcája befolyik a romváros előttük nyúló főútvonalaiba: széles, nyílegyenes út vezetett gigantikus bálvány-szobrok között; a régi hindu városok mind ilyenek és az Istenek Útja mindegyikben megvan.

Nayangpúrban voltak, ahol Juan de Gonzalvez meghalt és elrejtette rablott kincsét, hogy felidézze a pusztulás árnyékát fia és leánya fölé.

TIZENNEGYEDIK FEJEZET.

Hogyan ment végig Laila a Bálványok Útján?

Késő éjszaka és a mécses még mindig fehéren ég a lángok szobájában.

— Nem lehet! — mondja Laila. — Én ezt nemcsak érted teszem, hanem azért is, mert nem akarok áldozatot bemutatni a bálványoknak. Te azt mondtad, hogy az bűn, azért én nem teszem! Még ma éjszaka elindulok, hogy segítséget hozzak neked Nayangpúrból!

— Nem ismered az utat! — könyörgött tovább Dolores.

— De ismerem — makacskodott Laila. — Ismerem az utat a folyóig és tudom, hogy ott a folyó mellett kell mennem, míg el nem érek Nayangpúrba!

— Több napig tart az út — kérlette tovább Dolores.

— Viszek magammal valamit enni!

— Hogyan szöksz meg?

Laila felemelkedett és felcsattanó hangon felkiáltott:

— Te ne törődj velem! — és sírva fakadt.

Laila menni akart és valóban ment is.

— Romba akarom döntetni itt a bálványokat — jelentette ki keményen és kitekintett az ablakon. Künn a holdfényben kék köd úszott az őserdők felett s a holdfényben komoran álldógtak a

templomok gigantikus rombálványai. Ezeket akarja rombadönteni ő, a vézna kis gyermeklány . . .

Hogy hogyan fog kiszökni?

Ez nem volt gond, hiszen nem őrizték, mert nem is tételezték fel, hogy akár a szobájából is ki merne lépni éjszaka. Mert Laila gyáva kis hindu lány volt idáig.

Most azonban bátor.

— Add ide! — könyörög Doloresnek és a nyakán függő Szűzanya-éremre mutat. Laila, aki sohasem ismert földi anyát, bele akarja vinni magával az Égi Anya bátorságát az őserdő borzalmas éjszakájába. Csak a folyóig érjen el. Ott csónakok vannak kikötve és a folyó sodra egy napi utazás után le fogja vinni őt Nayangpúrig.

Dolores lekapcsolta nyakáról a láncot:

— Itt van. Ő védjen! És mi történik velem, ha reggel látják, hogy nem vagy itt.

Laila még nem járatos a keresztény erkölcstanban. Apró dolgokban hindu még és most így szól:

— Te nem tudsz semmiről semmit! Akkor nem lesz okuk bántani!

De Dolores felvilágosítja:

— Ez hazugság lenne.

Laila elborul.

— De ha megmondod, hova mentem, apám azonnal utánam küldi az embereit!

Dolores megoldja a csomót:

— Nem mondom meg! Azt mondom, hogy tudom hova mentél, de nem mondhatom meg.

Laila felderül:

— Így jó lesz. És különben is: nem bánthatnak. Áldozatra vagy szánva és így nem lesz semmi bajod.

— Hát csak menj! — szánta el magát Dolores is vigasztalóan. Menj, én majd imádkozom érted.

Álomba merült rompaloták; a köztük lévő elhagyatott sikátorokon át még csak bátran suhanik ki Laila: itt sokszor járt. De akkor rabszolgák vitték gyaloghintóját, most pedig könnyű szandálban suhan végig köztük. És még hosszú mért-földek állanak előtte; előtte, aki egész életében alig járt gyalog.

Az árnyék, amelyen át kell suhannia, mintha megmozdult volna: Laila habozva megáll. Egy bálványoszor árnyéka tornyosul előtte, hatkarú és hatlábú bálványé s a vállból szétálló roppant kőkarok árnyéka összefogott öklökkel, mintha fenyegetne:

— Állj meg! Hát te akarsz megsemmisíteni bennünket, te kislány?

Laila emlékszik rá, hogyan félt ő ettől a bálványtól és hogyan tisztelte őt. Mi lesz most, ha belelép árnyékába és az árnykarok megragadják őt . . .

Nem lehet.

Laila előveszi melléről az érmet, megcsókolja és ügyetlenül, gyakorlatlanul keresztet von bele a levegőbe: távozzatok ti pokoli bűvöletek és képzelgések!

Azután reszkető idegekkel belelépett az árnyékba.

Az árnyék csak árnyék és mozdulatlan maradt, amint Laila áthaladt rajta és tovább osont. Laila számára nem volt ennél nagyobb megrendülés életében; a bálványok tulajdonképpen csak ebben a pillanatban omlottak össze benne, amikor látta, hogy a kő csak kő.

De amikor a bálványok útjához ért, ahol szörnyű árnyékok rémlettek a vakító fehér holdfényben, mégiscsak elszorult a szíve.

Egész éjszakán kell rohannia ezek között a rémes árnyékok között s a kislány, már keresztény szívvél, de azért még pogány fantáziával, amiatt reszket,

Egész éjszakán kell rohannia a rémes árnyékok között . . .

hogy hátha akad az árnyak közt hatalmasabb, mint amilyen az előbbi volt.

De megkeményíti a szívét és elhatározza, hogy nem fog félni: neki romba kell döntenie ennek az útnak egész szörnyeteg-bálványsorát. S kicsiny markába szorítva az érmet, rohanni kezd a néptelen, holdfényes úton a bálványok között.

S úgy rémlik, mintha a bálványok szólongatnák őt:

— Hova rohansz, te kislány? Hova rohansz aranyosra lakkozott körmeiddel, vörös papucsban, felvirágozva és felékszerezve? Minket akarsz rombadönteni? Mi hatalmasak vagyunk! Mi nemcsak kőbe faragva állunk itt, hanem az emberek szívében is élünk: a mi népünk hisz bennünk. Te is hittél bennünk. Hogyan fogsz minket a szívekből kiirtani?

— Még nem tudom — válaszolja nékik Laila.

— Majd meglátom.

És rohant köztük elfulladt tüdővel, dobogó szívvel, rohant köztük, míg csak el nem sápadt az égen a Hold és Keleten zöldülni nem kezdett az éjszaka.

Akkor ért el a folyóhoz. Az út oda vezetett és a parti bozótban csónakok voltak elrejtve. Eloldott egyet, azután rábízta magát a folyó sodrára, rábízta magát Isten Anyjának oltalmára, hogy segítse őt át örvényeken és vízi alligátorokon.

A bálványok romba fognak dőlni!

TIZENÖTÖDIK FEJEZET.

Hogyan vitték Káli istennő elé az Idegen Virágot?

— Nem mondod meg, hogy hol van? — kérdezte a főpap Dolorest, aki sápadtan, a három napos faggatástól és éhezéstől meggyötörve ült előtte.

— Nem mondhatom meg!

Rettenetes napok teltek el Laila szökése óta.

Amikor reggel észrevették Laila szökését és reszkette jelentették a főpapnak, az először véresre korbácsoltatta az összes rabszolganőket, Dolores jelenlétében, hogy megrémítse őt. Azután faggatni kezdte Dolorest, hova tűnt el a lánya; átkutatattatta az egész környéket, de hasztalanul.

Most a harmadik napon át éheztetett és szakadatlan kérdezősködéssel gyötört lányból ismét nem tudott kivenni semmit.

— Akkor meg fogsz halni — jelentette ki sötéten és hűvösen. — Magam foglak Káli istennőnek feláldozni!

A kijelentés, a maga egész valószínűtlenségében, olyan volt Doloresnek, mint valami álom. Hát fel fogják áldozni?

Annyit olvasott otthoni könyveikből és annyit hallott don Franciscótól a vértanúkról: és íme most fel fogják áldozni őt is!

Ezen gondolkozott, amikor magára maradt a

szobában. Az ablakon át beragyogott a sápadt, délutáni ég, a függönyök mögül forróság ömlött be az ablakon. Fel fogják őt áldozni!

Érezte, hogy nem sok ideig hagyják magára, azért letérdelt a valamikor nyakában viselt kis kereszt elé és imádkozott. Ebben a pillanatban, amikor nem tudta, hogy bátyja nem halott-e Nayangpúr romjai között, amikor nem tudta, hogy Laila gyenge és kicsiny teste nem fekszik-e vadállatoktól szétmarcangolva valahol az őserdőben, ebben a pillanatban nem tudott másért imádkozni, mint ezekért a szerencsétlenekért, akik fel akarják őt áldozni.

— Érettük legyen — mormolta, amikor lépteket hallott és ismét nyakára kapcsolta a keresztet.

Érette jöttek.

Riadt rabszolgánők jöttek, hogy megfürdessék és felöltöztessék őt.

Könnyű vörös selymekbe öltöztették, olyanokba, amiken nem látszik meg a vér színe. Szikrázó drágaköveket fontak a nyakára, karjára és a bokájára, vörös szandált adtak neki, megaranyozták a körmeit, úgyhogy amikor odaállították az óriási acéltükör elé, abban egy ismeretlen sápadt kis bálványt pillantott meg Dolores.

— Az Idegen Virág meg fog halni — suttozták egymással a rabszolgánők. Hozzá nem szóltak semmit, nem szabad, ő már Kálié. Ilyen fiatalon! Dolores megborzongott arra a gondolatra, hogy utoljára látja künn a sötét eget s a teste megkínózva élettelenül fog heverni néhányóra múlva... A vágy feltámadt benne az élet után.

Végül még feldíszítették súlyos virágfüzérekkel. Dolores majdnem összeroskadt az ékszerek és virágok alatt.

A szobában már égtek a mécsek és már künn is este volt. A dobok is szólottak a templomok

udvarán és hozzá még más hangszerek is, amiket idáig még nem hallott. Ő nem tudta, hogy a templomok udvarán óriási bronzhangszerek vannak, amik csak akkor szólalnak meg, ha áldozat készül. Zajuk sok órajárásnnyira betölti az őserdőt.

Ebben a zsvajban érkeztek meg Káli papnői Doloresért; Dolores először látta őket: mind fiatal lányok voltak, hosszú fehér ruhákban, felékszerezve és felvirágozva. Levezették a lépcsőkön Dolorest, ki a szabadba, a zaj és a dobverés közé.

Dolores reszketett a jogos félelemtől, de ujjai ismét megtalálták a bátorítást a mellén függő keresztben. Ha meg is kell halnia, vértanúhalált hal és ez a gondolat megkönnyítette lépteit.

Fáklyák égtek az út két oldalán, a fáklyás emberek virágot szórva haladtak előtte, utána papnők szédült kerengésben táncoló csapatai. Erre az éjszakára feléledni látszottak a romváros hajdani életének ünnepélyei, — Vijiyanangar ma ismét nagy áldozatot mutat be istennőjének.

Dobcsengés, fáklyák, tánc, ékszer és virág . . . Így haladt végig Dolores a papnők kíséretében az uton. Előtte a főpap: kezében aranyozott lándzsával. A lándzsa hegye néha baljós vörösséggel ragyog meg a rőt fényben.

Ez a lándzsa nemsokára vértől lesz vörös . . . Keresztet vetett és bátran várta a lándzsahegyét. Az Üdvözítőhöz lesz hasonló, ha lándzsa fogja átverni.

De a feje fáj a süket zajtól és a virágok nehéz illatától. Ott vannak a nyaka és a dereka köré tekerve, súlyosan és kábítóan; Dolores nem tudta, hogy azért is vannak, hogy elkábítsák: hogy mérgező illatuktól elbódulva tehetetlenül engedje át magát mindannak, ami következik.

Már a templomba vezető lépcsőkön haladnak felfelé. Itt valósággal úgy kell vinni Dolorest, mert

a lépcsők nem ilyen kicsiny lábaknak valók és most nagyon gyöngé.

„A lélek kész, de a test erőtlén.”

*

A templom óriási mélyén rőten sugárzó fény: fáklyák, fáklyák és fáklyák.

S a templom padlózatáról a magasba nyúló, óriási bálványszobrok, amik belevesznek a sötétbe, vörösen fénylenek és mintha titokzatosan intenének:

— Meghalsz érettünk és előttünk, Idegen Virágl

Roppant erőfeszítéssel kiszakította magát a virágok illatának nyomasztó fáradságából. Az utolsó percek közelednek és tiszta gondolatokkal akar az Útra lépni.

. . . Ezekért . . . imádkozott kábult agygyal Dolores. — Hogy kimeneküljenek a tévelyből Tehozzád — s imádságokat suttogva, behúnyt szemmel támol ygott előre, míg egyszer csak megállították.

Megállították, de ő nem volt rá kíváncsi, hol vannak és mit akarnak tenni vele. Behúnyta szemét és a halált várta.

Úgy rémlett, hogy hosszú, rémületesen hosszú ideig kell várnia, behúnyt szemmel, míg egyszer csak ráparancsolt egy hang:

— Nyisd ki a szemedet!

Dolores kinyitotta a szemét és szemben találta magát Káli istennő szobrával.

TIZENHATODIK FEJEZET.

Hogyan halt meg népéért Laila?

Egy gonosz és kemény arc, a maga szörnyű nagyságában és egészen valószínűnek és élőnek ható, nézett farkasszemet Doloresszel. Káli istennő ez, a romlás démona, az ördög, akit ezek imádnak . . . de ebben a pillanatban nem tudott semmi másra gondolni Dolores, mert a hangszerek zenéjébe, az énekbe, kábulatának zúgásába belekiáltott egy csengő hang:

— Dolores!

Az a hang kiáltotta ezt, amelyet annyi időn át várt, hogy megszólaljon: bátyjának hangja — itt a pogány templomban.

Dolores villámgyorsan megfordult.

Mindenki, aki csak körülötte volt, rémülten menekült az istennő szobra mögé: a templom főbejárata felől egy csomó véres és rongyos férfi rohant feléjük, élükön Juan . . .

Hogyan kerülnek ezek ide?

De mielőtt még ezt tisztázta volna, hogy mint lehet, már ott volt a karja Juan nyaka körül.

— Az utolsó pillanatban — rebegte Juan. — Laila éppen a kellő időben érkezett.

Laila is előkerült a férfiak közül. Őt már úgy hozták, mert nem bírta az utolsó két óra száguldasát az őserdőben: amikor meghallották a dobok és a hangszerek nagy távolságra elhallatszó zenéjét,

megmagyarázta, hogy ez áldozatra való felkészítést jelent, — s valószínűleg Dolorest akarják feláldozni. Erre úgyszólván úgy rohantak idáig . . .

— Úgy féltem, hogy ott vesztek valamennyien — mondta Dolores.

— Majdnem ott veszünk — mondta Juan, aki megnőtt, megférfiasodott az őserdőben töltött két hónap alatt. — A főpap árulót talált egyikünkben, Mendozában. Mendoza szakadatlanul értesítette őket mindenről és amikor Nayangpúrba értünk, akkor Mendozának a hinduk segítségével el kellett volna tennie bennünket a láb alól. A kincsekből kapott volna részt jutalmul.

— És mi történt?

— Nagyon gyászos eset! Mendozát elragadta a kincsvágy. Amikor feltártuk azokat a pincéket, ahova apánk a kincseket rejtette, éppen Mendozát állítottuk melléje örül. Mendoza, mielőtt még elszedte volna fegyvereinket és megadta volna a jelet a hinduknak, azok tudta nélkül megpróbált egy kis külön zsákmányt szerezni magának?

— És?

— Ott találtuk őt a kincsek felett, arcra borulva, holtan, kígyómarástól megfeketedve. Egy kobra vette be magát a kincsek közé és az marta halálra. A mi táborunkban levő hinduk annyira megijedtek, hogy bevallották, mi készülődött. Ekkor érkezett meg a folyón Laila is, aki éppen a mi embereinkre bukkant a parton; ők húzták ki csónakját. Amint értesített, miről van szó, azonnal elindultunk ide.

Laila sápadtan, mosolygva állt mellettük.

Dolores eddig észre sem vette őt, most odafordult hozzá, hogy megölelje.

Abban a pillanatban valamennyien megrémülten kiáltottak fel, Juan és de Rosaire és embe-

Ott találtuk a kincsek felett holtan . . .

reik is, akik elűzve a templomból a fegyveres hindukat, most körük gyülekeztek.

A bálvány mellett, bizonyára valami rejtekajtón át tűnve fel, a főpap alakja állt és megrázta arany lándzsáját.

— Az istennőnek áldozat kell! — kiáltotta csengő hangon és célbavette Lailát, aki majdnem ugyanakkor véresen rogyott össze.

A katonák feléje rohantak, de a főpap már nem is volt sehol.

— Ne keressétek — kérte őket hörögve Laila.

— Rejtekkutak vannak mindenfelé.

Dolores letérdelt melléje.

— Hagyjatok — háritotta el őt Laila. — Nekem meg kell halnom ezekért! Hogy a bálványok ledőljenek.

— Fel fogjuk gyűjtani a romvárost — kiáltott fel elkeseredve de Rosaire és ő is letérdelt Laila mellé.

— A lelkekben ledönteni . . . — mondta Laila, de ezek voltak az utolsó szavai, mert a hangját elfojtotta a torkából előömlő vér. S már nem őket látta, hanem az Országot, amelybe bejuttatta őt vérkeresztisége, hogy ott népének a bálványoktól való megszabadításáért könyöröghessen ő: — Laila, a kereszténységnek első, névtelen hindu vértanuja.

*

— Minél hamarabb el innét — parancsolta Juan. — Ott akarok lenni Goában, hogy don Xavier mellé csatlakozzam, mert mint rendjének tagja akarom hirdetni az Üdvösséget ennek a népnek.

— És mi történjék ezzel a kincssel — kérdezte de Rosaire.

A kincset, az apa szerencsétlen kincsét valóban

elhozták magukkal Nayangpúrból és ott volt előttük bőrzsákjaiban az arany és a drágakő, amiért annyit kellett gyötrődniök.

— Nem a mienk — mondta keményen Juan. — Az emberek megkapták zsoldjukat. Ezt pedig vessétek majd a tűzbe, hogy ne szolgáljon pogány célokat sem. De én megtartok belőle egy kicsiny részt: Keresztet öntetek belőle apám emlékezetére s a Székesegyháznak adom.

— És én is egy parányi darabot — jelentette ki de Rosaire lovag. — Mert lehet, hogy két karikagyűrűt kell öntetnünk belőle, ha az ideje elérkezik!

UTÓSZÓ:

Hogyan dültek romba Vijijangar bálványai.

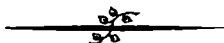
Másnap felgyújtották a romvárost.

Ők már útra készen álltak, a hindúk még az előző nap elmenekültek, úgyhogy a falak közt nem maradt élőlény.

Az épületek évszázadok óta kiszáradt belső gerendázata úgy égett mint a zsir, — a tűz óráról-órára tovább harapódzott; a templomok, bálványok, az istenek útja mind kormos, formátlan kőtömbökké lettek. Itt nem mutatnak be többé áldozatot a hamis isteneknek. Így semmisültek meg a pogány kincsek is.

A csapat szerencsésen ért vissza Goába. Itt Juan immár nem a portugál alkirály szolgálatába állott, hanem az Ég és Föld urának új hadseregébe, a Jézustársaságba: embereket akart hódítani és azt hajtani végre, amit Laila látott a Bálványok útján: a lelkekben dönteni le a bálványokat.

Igy került a goai székesegyház falára az Arany Kereszt és Dolores kezére arany gyűrű. A de Rosairek még most is élnek Franciaországban.

TARTALOM.

Bevezető	3
Az Arany Város 1542-ben	5
Első fejezet: Hogyan került Juan de Gonzalvez Nayangpúr romjai közé?	7
Második fejezet: Hogyan halt meg Juan de Gonzalvez keresztel a mellén?	11
Harmadik fejezet: Hogyan jelent meg először az Árnyék Dolores és Juan rémületére?	18
Negyedik fejezet: Hogyan nyerte vissza de Rosaire lovag aranyait don Xavier?	23
Ötödik fejezet: Hogyan tűnt el Dolores?	29
Hatodik fejezet: Hogyan vitték Juant Nagam Ayja főpaphoz?	34
Hetedik fejezet: Hogyan ismerkedett meg Laila Dolores-szel és Krisztussal?	38
Nyolcadik fejezet: Hogyan tanácskozott Nagam Ayja főpappal Juan?	45
Kilencedik fejezet: Hogyan beszélt Juan don Xavierrel?	50
Tizedik fejezet: Hogyan fogadott zsoldosokat don Xavier?	53
Tizenegyedik fejezet: Hogyan maradt de Rosaire lovag Indiában és hogyan állott don Xavier zsold- jába Mendoza?	58
Tizenkettedik fejezet: Hogyan változott el a Hold másodszor azóta, hogy Dolores Vijiyanangarba ért?	65

Tizenharmadik fejezet: Hogyan lestek az őserdő árnyaira Juan és de Rosaire lovag és hogyan vonult be megtépázott csapatuk Nayangpúrba?	70
Tizennegyedik fejezet: Hogyan ment végig Laila a Bálványok Útján?	78
Tizenötödik fejezet: Hogyan vitték Káli istennő elé az Idegen Virágot?	83
Tizenhatodik fejezet: Hogyan halt meg népéért Laila?	87
Utószó: Hogyan dültek romba Vijiyangar bálványai	92

Nyomatott Korda R. T. nyomdájában: Budapest, VIII. Mária-utca 42.